บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก : กรณีศึกษาโรงเรียนที่รับโอนจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยใช้หลักการบริหารสถานศึกษา 6 งาน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี ตลอดจนเอกสาร กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
   - 1.1 แนวคิดการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองท้องถิ่น
   - 1.2 ความหมายของการบริหาร
   - 1.3 แนวทางการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่น
2. ระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
   - 2.1 แนวทางการบริหารงานในโรงเรียน
   - 2.2 วัตถุประสงค์ของการบริหารโรงเรียน
   - 2.3 ขอบข่ายของงานบริหารโรงเรียน
3. การจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
   - 3.1 หลักการ
   - 3.2 หลักเกณฑ์และวิธีประเมินความพร้อม
   - 3.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ
4. นโยบายสถานการณ์การรับโอนสถานศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิดการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ก, หน้า 9 – 11) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

วิสัยทัศน์ของการศึกษาท้องถิ่น

"จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในท้องถิ่น ให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและประเทศชาติตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น"

ภารกิจการจัดการศึกษาท้องถิ่น

1. การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและวางรากฐานชีวิต การเตรียมความพร้อมของเด็ก ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม ให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสามารถค้นพบความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของตนเองด้านวิชาการ วิชาชีพ ความสามารถในการประกอบงานอาชีพ และทักษะทางสังคม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและมีความสำนึกในความเป็นไทย

3. การจัดบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ เป็นการจัดบริการและส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งการรวมกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเพื่อเสริมสร้างความเข็มแข็งของชุมชน

4. การจัดการส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน เป็นการจัดบริการและหรือส่งเสริมการดำเนินงานด้านกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กและเยาวชนแก่เด็กและเยาวชนประชาชนทั่วไปอย่างหลากหลาย

5. การดำเนินงานด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการดำเนินงานด้านกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนและอนุรักษ์ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาท้องถิ่น(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ปก, หน้า 10)

1. เพื่อให้เด็กปฐมวัย ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครบตามหลักสูตรอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

3. เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์เป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด และตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นโดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย สังคม ระดับความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมซึ่งเน้นวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. เพื่อให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่น ดำเนินการตามความต้องการและคำนึงถึงการมีส่วนร่วม การสนับสนุนของบุคคล ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและประชาชนในท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาทุกระดับตามศักยภาพและความสามารถของท้องถิ่น

5. เพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้ออกกำลังกายและฝึกฝนกีฬา ร่วมกิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาเยาวชน เพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม โดยมีความตระหนักในคุณค่าของการกีฬานันทนาการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เด็ก เยาวชน ไปในแนวทางที่ถูกต้อง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6. เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการสร้างและพัฒนาอาชีพเพื่อคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขาดโอกาส ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการทุพพลภาพ ซึ่งเป็นการส่งเสริม สนับสนุนการประกอบอาชีพให้มีงานทำไม่เป็นภาระแก่สังคม

7. เพื่อบำรุงการศาสนาและอนุรักษ์ บำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย

หลักการบริหารการศึกษาของท้องถิ่น(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น,2550 ก, หน้า 11 – 13)

1. ยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการโดยให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2. การกำหนดนโยบายการศึกษา การวางแผนการศึกษา การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคลให้ส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นประสานงานอย่างใกล้ชิด ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย

3. การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารการศึกษาท้องถิ่น สามารถสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้

4. การส่งเสริมวิทยาฐานะของพนักงานครูเทศบาลให้ทัดเทียมกับข้าราชการครู

5. นำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาท้องถิ่น นอกจากนี้มีการกำหนดนโยบายกระจายอำนาจในการบริการการศึกษาให้ท้องถิ่นจัดทำซึ่งสรุปได้ดังนี้

5.1 ยึดหลักการกระจายอำนาจ ในการบริหารการศึกษาท้องถิ่นให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

5.2 หลักการมอบภาระหน้าที่ในการบริหารการศึกษาท้องถิ่น ให้อยู่ในความรับผิดชอบของท้องถิ่นและประชาชน ดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงวางรากฐานการประถมศึกษาไว้แต่เดิมและเช่นที่นานาอารยะประเทศจัดทำอยู่

5.3 หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาท้องถิ่น รัฐบาลจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องก็เฉพาะในสิ่งที่ท้องถิ่นและประชาชนยังช่วยตนเองไม่ได้

เนื่องจากองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจึงรับผิดชอบการบริหารการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ เพื่อเด็กและเยาวชน รวมถึงเด็กด้อยโอกาสกลุ่มต่าง ๆ มีการตั้งศูนย์เยาวชน และจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชน การฝึกอาชีพระยะสั้น และการฝึกฝีมือแรงงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 รัฐบาลได้โอนโรงเรียนประชาบาลจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ จึงเหลือองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบที่การบริหารการศึกษาคือ เทศบาล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 ประเภท รับผิดชอบการบริหารการศึกษาภายในพื้นที่ จนกระทั่ง พ.ศ. 2540 ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาอบรมของรัฐได้ (มาตรา 289) ส่งผลให้กฎหมายอื่นๆ ที่ตราขึ้นภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มีบทบัญญัติส่งเสริมขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารการศึกษาเช่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 บัญญัติหน้าที่

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท (มาตรา 16-18) ให้รับผิดชอบการบริหารการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีบทบัญญัติหมวด 5 มาตรา 41 บัญญัติให้องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น จากกฎหมายดังกล่าวส่งผลให้ องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งไม่เคยจัดการศึกษามาก่อน ต้องมีบทบาทในการรับผิดชอบจัด หรือสนับสนุนการบริหารการศึกษา โดยมีโครงสร้างการบริหารการศึกษาท้องถิ่นดังนี้

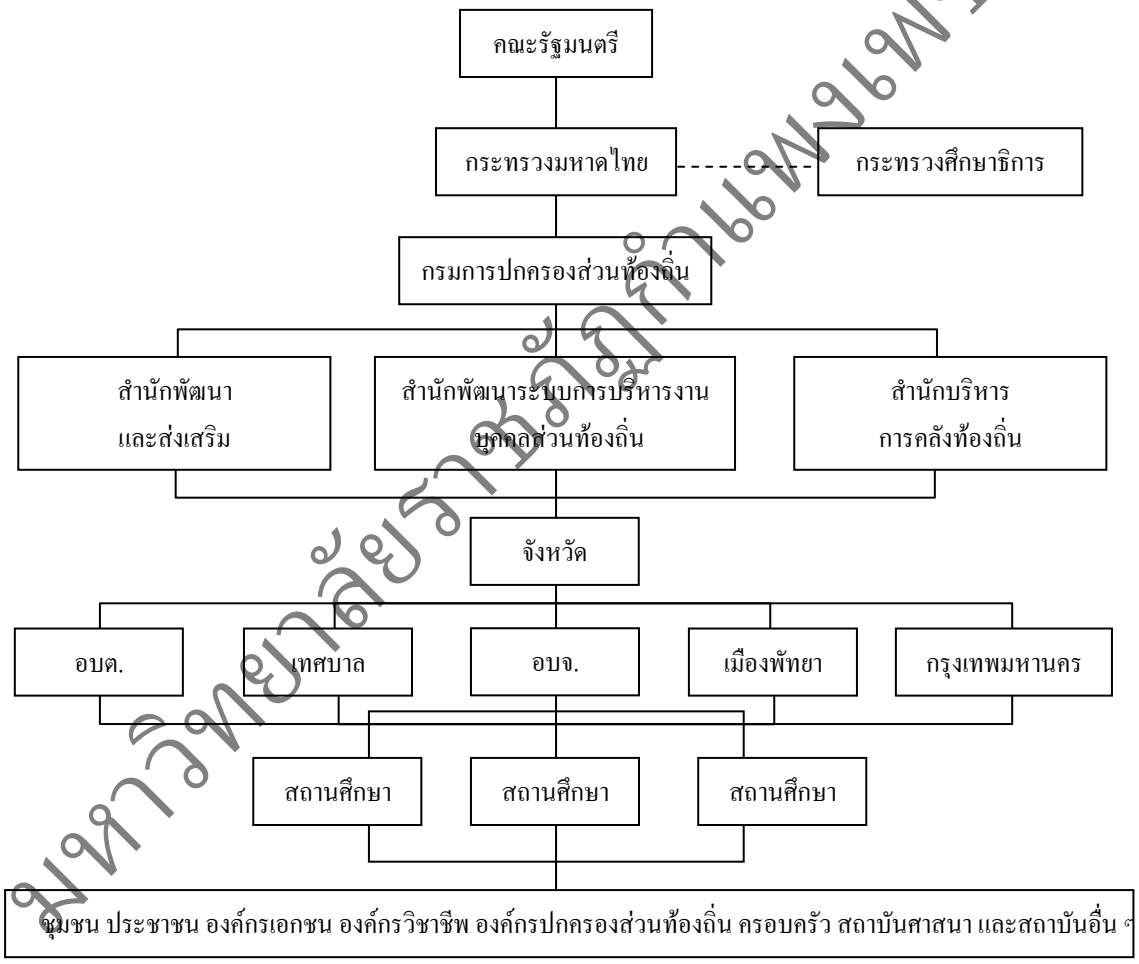

ภาพที่ 1 แสดงโครงสร้างการบริหารการศึกษาท้องถิ่น
ที่มา : (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น,2550 ก, หน้า 13)

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ความหมายของการบริหาร

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร ได้มีนักวิชาการและนักบริหารการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ ซึ่งมีความหมายอย่างกว้างขวาง และมีมุมมองหรือข้อคิดเห็นต่างกัน ดังนี้

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2544, หน้า35) กล่าวว่า การบริหาร คือความร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์ของการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย การทำงานของกลุ่มบุคคลต้องจัดตั้งเป็นองค์กรประเภทต่างๆ การบริหารเกิดจากการรวมกลุ่มของคนซึ่งมีมาเป็นเวลาช้านาน มนุษย์มีการเรียนรู้โดยธรรมชาติและถ่ายทอดการเรียนรู้จากคนรุ่นเก่าไปยังคนรุ่นใหม่ต่อเนื่องกัน

สมยศ นาวีการ (2545, หน้า 18) กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมกำกับ ความพยายามของสมาชิกขององค์การและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

จีระภา สุขเกษม (2547, หน้า 111) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการจัดการและการใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สมคิด บางโม (2548, หน้า 59) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ขององค์การและนอกองค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

ธนวรรณ สมชื่น (2548, หน้า 10) กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการในการดำเนินการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การตามป้าหมายที่กำหนด

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง ความร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลในการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมกำกับ และการใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่น

เพื่อให้การบริหารการศึกษาของท้องถิ่นเป็นไปโดยเหมาะสม ทางราชการจึงได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาท้องถิ่น โดยกำหนดให้ส่วนกลางมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารการศึกษาขององค์กรท้องถิ่นและให้ท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบบริหารงานโดยตรง หน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (กัลยาณี ธนาสุวรรณ, 2549, หน้า 19 – 20) มีดังนี้

1. กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่และความรับผิดชอบควบคุมส่งเสริมในด้านธุรการเกี่ยวกับนโยบายและการบริหารการศึกษาของท้องถิ่นให้เป็นไปตามเป้าหมาย จัดสรรเงินอุดหนุน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

จากรัฐบาลกลางเป็นหน่วยงานประสานงานกับหน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวข้องให้คำแนะนำส่งเสริมและช่วยเหลือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นในการแก้ปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องต่างๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่กระทรวงมหาดไทย

2. กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถบริหารการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล (ก.ท.) มีหน้าที่ส่งเสริมการบริหารงานบุคคลโดยกำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกการบรรจุ แต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัยและการดำเนินการทางวิจัย การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ และการให้ออกจากราชการ

ส่วนการบริหารการศึกษาของสำนักการศึกษาส่วนใหญ่จะใช้โครงสร้างการบริหารในแผนภูมิการบริหาร ซึ่งจะใช้กับเทศบาลนคร หรือเทศบาลเมืองบางแห่งที่มีปริมาณงานด้านการศึกษามาก สามารถปรับการบริหารให้เหมาะสมได้ การบริหารของสำนักการศึกษาของเทศบาลโดยทั่วไป ประกอบด้วย ส่วนบริหารการศึกษา ส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยศึกษานิเทศก์ และฝ่ายแผนงานและโครงการ ปรากฏดังโครงสร้างการบริหารการศึกษาสำนักการศึกษาตามแผนภาพที่ 2 ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

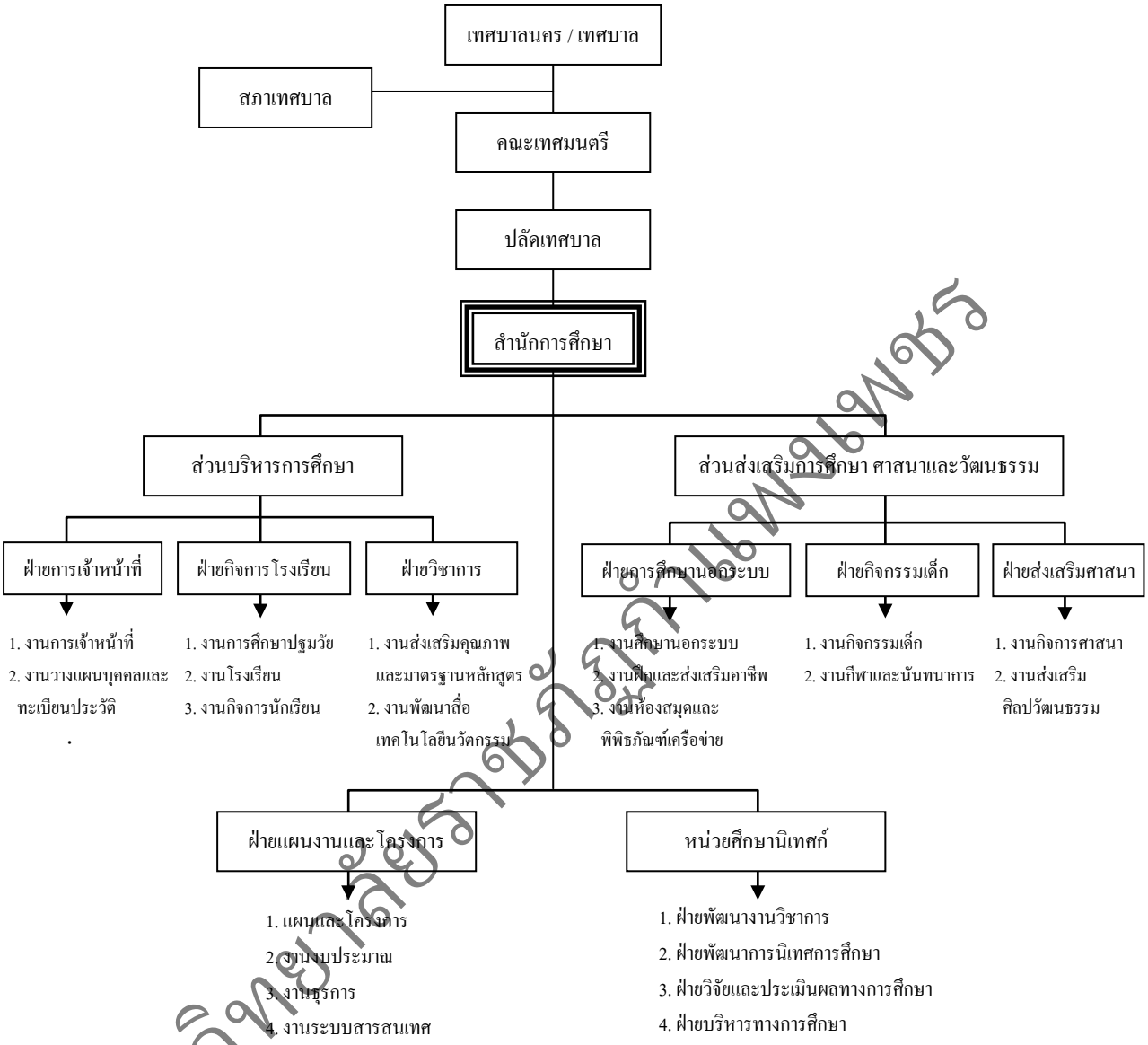

แผนภาพที่ 2 แสดงโครงสร้างการบริหารการศึกษาสำนักการศึกษา
ที่มา: (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น,2550 ก, อ้างถึงใน กัลยาณี ธนาสุวรรณ, 2549, หน้า 21)

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลเมือง การดำเนินการด้านการศึกษาส่วนใหญ่จะอยู่ในความรับผิดชอบของกองการศึกษา ซึ่งลักษณะงานในหน้าที่และความรับผิดชอบเหมือนสำนักการศึกษา โดยสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตาก ส่วนใหญ่ใช้โครงสร้างการบริหารงานแบบกองการศึกษา ซึ่งแบ่งโครงสร้างการบริหารออกเป็น 4 ฝ่ายหลักๆ คือ ฝ่ายบริหารการศึกษา ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยศึกษานิเทศก์ และ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ฝ่ายแผนงานและโครงการ มีรายละเอียดโครงสร้างการบริหารการศึกษากองการศึกษา ดังแผนภาพที่ 3 ดังนี้

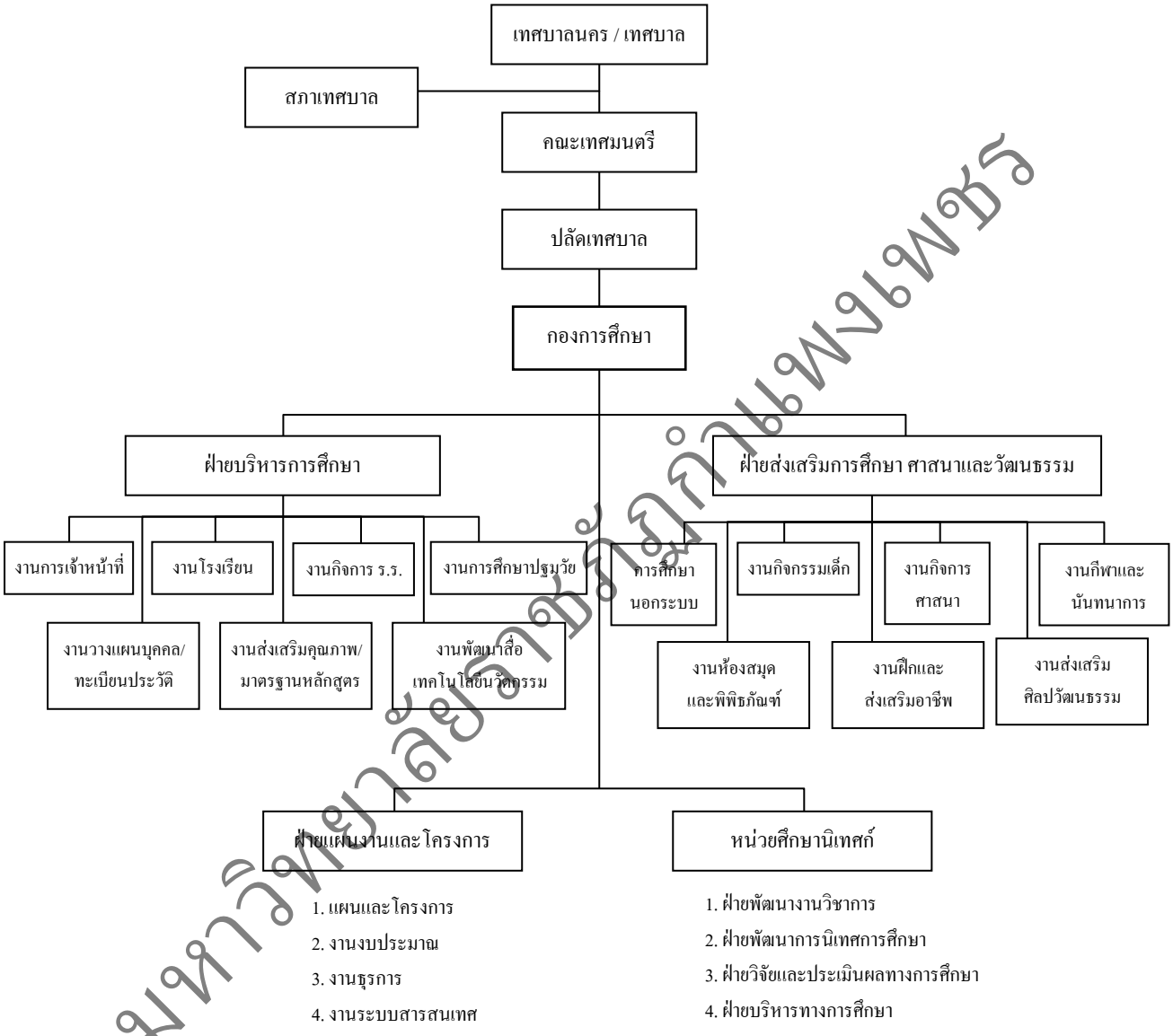

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

แผนภาพที่ 3 โครงสร้างการบริหารการศึกษากองการศึกษา

ที่มา : (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น,2550 ก, อ้างถึงใน กัลยาณี ธนาสุวรรณ, 2549, หน้า 22)

ระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรหนึ่งที่มีหน้าที่ ภารกิจในการจัดการศึกษาตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยที่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด, เทศบาล, เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล) ต้องได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพในอนาคต สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจ หน้าที่ และรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาให้กับเด็กดังกล่าวให้ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพเต็มตามศักยภาพของเด็กและโดยที่สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้นั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องรับรู้แนวทางการบริหารงานสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย(2550 ข, หน้า 29 – 57) ได้กำหนดแนวทางในการบริหารงานสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

แนวทางการบริหารงานในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด ในฐานะผู้มีส่วนรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษา อันเป็นพื้นฐานการศึกษาทุกระดับ การที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เหมาะสมกับความสำคัญดังกล่าวนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของงานบริหารโรงเรียน และความสำคัญของการบริหารโรงเรียน เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายสมตามความคาดหวังของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

วัตถุประสงค์ของการบริหารโรงเรียน

1. เพื่อให้งานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุเป้าหมาย
2. เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อแก้ปัญหาในการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน
4. เพื่อเป็นการเตรียมรับความเปลี่ยนแปลงแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา

อาจจะมีวัตถุประสงค์ของการบริหารโรงเรียนอีกหลายประการที่ไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้แต่อย่างไร วัตถุประสงค์ที่กล่าวมานี้ อาจสรุปได้เป็นวัตถุประสงค์หลักเพียงประการเดียว คือ การบริหารโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย หลักสูตร คือ นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีความสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ขอบข่ายของงานบริหารโรงเรียน

งานบริหารโรงเรียน มีขอบข่ายครอบคลุมในโรงเรียนไว้ งาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 29)

คือ

1. งานวิชาการ
2. งานกิจการนักเรียน
3. งานธุรการ การเงินและพัสดุ
4. งานบุคลากร
5. อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

งานทั้ง 6 งานนี้ เมื่อพิจารณาเทียบกับวัตถุประสงค์หลักของการบริหารโรงเรียนจะเห็นว่าเป็นงานทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักโดยตรง ดังนั้น จึงอาจแบ่งงานบริหารโรงเรียนทั้ง 6 งาน เป็น 2 ประเภท คือ งานหลักและงานสนับสนุน ดังแผนภาพ

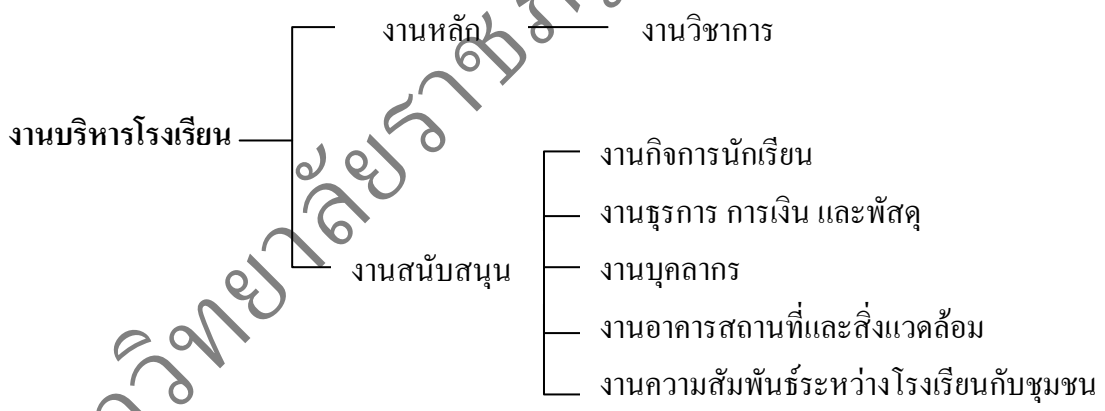

แผนภาพที่ 4 แสดงการบริหารงานโรงเรียน
ที่มา: (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 30)

งานทั้ง 6 งาน ที่สนับสนุนงานวิชาการนั้น ก็มีความสัมพันธ์สนับสนุนซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น ถ้าโรงเรียนดำเนินงานบุคลากรได้ดี ก็จะมีส่วนส่งเสริมให้งานอื่นๆ มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น อันจะทำให้งานวิชาการบรรลุจุดหมายของหลักสูตรสรุปได้ดังแผนภูมิ

1. บริหารงานทุกงานในโรงเรียน ตามขั้นตอนในกระบวนการบริหาร โดยศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา วางแผน ดำเนินการตามแผนและประเมินผล ดังแผนภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

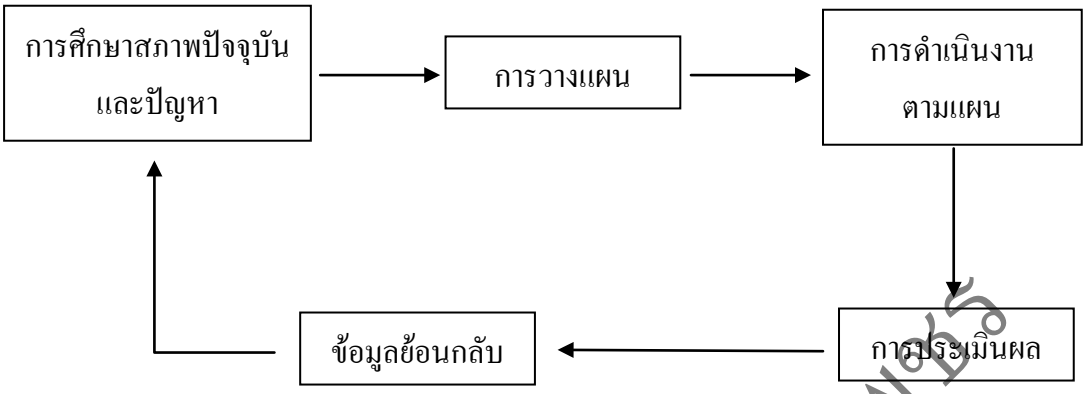

แผนภาพที่ 5 แสดงขั้นตอนกระบวนการบริหารงานในโรงเรียน
ที่มา : (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 30)

2. มีปรัชญาและนโยบายเป็นเครื่องชี้นำในการบริหารโรงเรียน

3. มีการจัดองค์กรการบริหาร และระบบงานที่ชัดเจน ตลอดทั้งมีการกำหนดบทบาทหน้าที่มุกฝ่าย ทุกงาน เช่น

3.1 การจัดทำแผนภูมิการบริหารงานในโรงเรียน

3.2 การบริหารงานในรูปคณะกรรมการต่างๆช่น คณะกรรมการกลุ่มประสบการณ์ คณะกรรมการโครงการต่าง ๆ ฯลฯ

4. มีการบริหารทุกด้านที่เน้นคุณภาพโยมีแผนงาน โครงการคู่มือดำเนินงานและคู่มือปฏิบัติงาน

5. มีการควบคุมคุณภาพการดำเนินงานอย่างเป็นระบบทุกขั้นตอน

6. มีการประเมินตนเอง และบันทึกผลการปรับปรุงแก้ไข

7. ใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน

8. มีการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแลและประเมินแนวทางที่ผู้บริหารควรปฏิบัติอย่างมีหลักการผู้บริหารปฏิบัติงานตามขอบข่ายของงานบริหารโรงเรียน โดยยึดหลักการ และแนวทางดังกล่าวประกอบกับความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงานจนเกิดผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของโรงเรียนย่อมเป็นที่หวังได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

โครงสร้างของแผนบริหารโรงเรียน

แผนบริหารโรงเรียน มีลักษณะเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งมีรูปแบบโครงสร้างลดหลั่นกันไปตามลำดับของแผนในภาพรวม ดังนี้

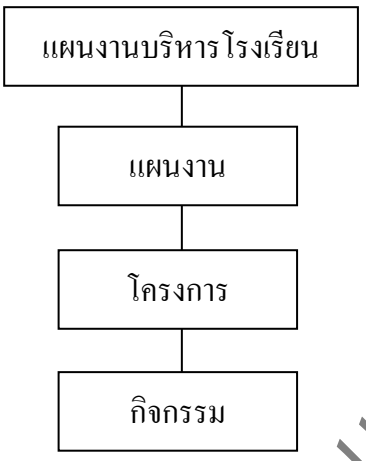

แผนภาพที่ 6 แสดงแผนการบริหารโรงเรียนในภาพรวม

ที่มา : (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 31)

เมื่อพิจารณาแผนบริหารโรงเรียนตามโครงสร้างโดยส่วนรวม สรุปได้ว่า แผนบริหารโรงเรียนประกอบด้วย แผนงานซึ่งแยกตามงานของโรงเรียน รวม 6 แผนงาน ดังแผนภาพ

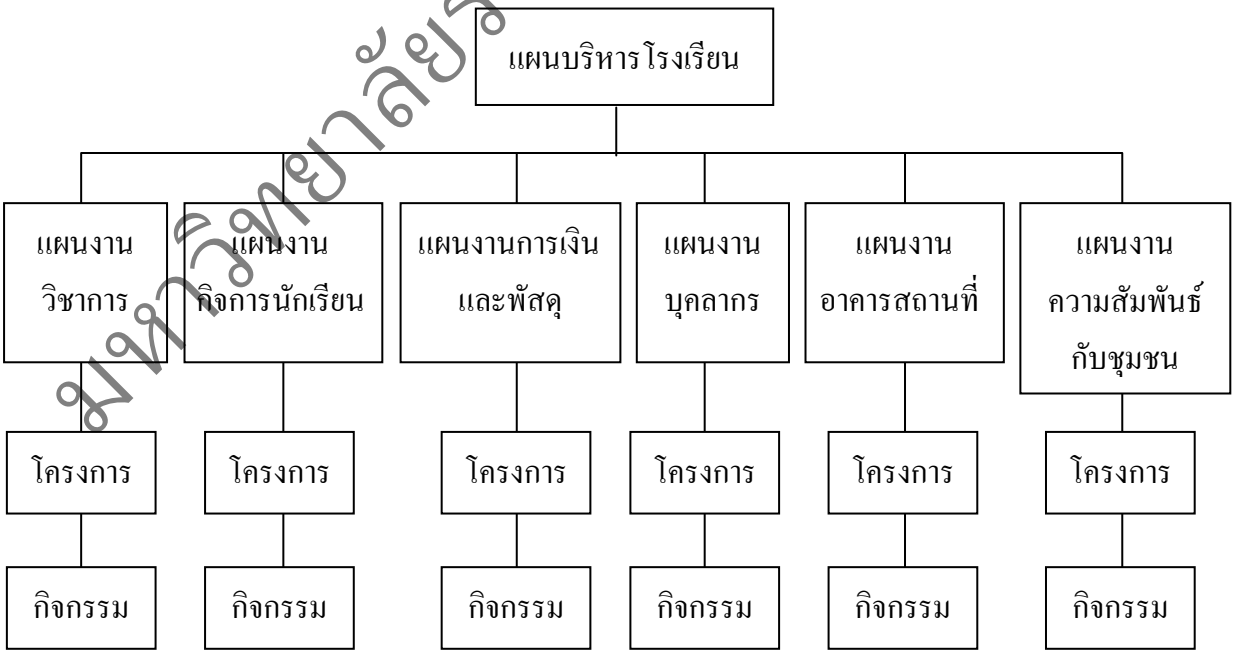

แผนภาพที่ 7 แสดงแผนงาน 6 แผนงาน ของโรงเรียน

ที่มา : (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 31)

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

งานวิชาการ

งานวิชาการ เป็นหัวใจของการทำงานในโรงเรียน เพื่อพัฒนาผลผลิต คือ นักเรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามเป้าหมายของหลักสูตร องค์ประกอบที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหาร ซึ่งทำหน้าที่บริหารและบริการหลักสูตร ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนเป็นผลผลิตของการจัดการด้านวิชาการ โปรแกรมการเรียนการสอนเป็นแกนหลักของการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นส่วนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานด้านวิชาการ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 33)

ขอบข่ายของงานวิชาการ ประกอบด้วย

1. งานธุรการทางวิชาการ
2. งานจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. งานส่งเสริมวิชาการ
4. งานกลุ่มประสบการณ์
5. งานวัดผลและประเมินผล

แนวทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานด้านงานวิชาการ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 33 – 34) มีดังนี้

1. งานธุรการทางวิชาการ

1.1 การจัดทำแผนงาน โครงการ และปฏิทินปฏิบัติงาน

1.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ

1.1.2 สำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็น

1.1.3 ทำแผนปฏิบัติงานประจำปี และแผนระยะยาว

1.1.4 ทำปฏิทินปฏิบัติงาน

1.1.5 เขียนโครงการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงาน

1.1.6 ดำเนินงานตามขั้นตอนในโครงการ

1.1.7 ประเมินผลการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน

1.1.8 ปรับปรุงและพัฒนางานหลัก การประเมินผล

1.1.9 ประเมินผล และสรุปรายงานผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ

1.1.10 ประเมินผลการปฏิบัติงานครึ่งแผนงาน

1.1.11 ปรับแผนงานเพื่อแก้ปัญหาและ/หรือพัฒนาการปฏิบัติงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

1.1.12 ประเมินผล และสรุปรายงานเมื่อสิ้นแผนงาน

1.2 ทะเบียน สถิติ

1.2.1 จัดทำทะเบียนวุฒิทางการศึกษา ความถนัด และความสามารถของครู

1.2.2 จัดทำทะเบียนการเข้ารับการอบรมและสัมมนาของครู รวบรวมรายงานผลการเข้ารับการอบรม

1.2.3 จัดทำสถิติผลการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละกลุ่มประสบการณ์

1.2.4 จัดทำสถิติศึกษาต่อ การประกอบอาชีพของนักเรียนที่จบชั้นสูงสุด

1.2.5 จัดทำทะเบียนครูเข้าทำการสอนแทน

1.2.6 จัดทำทะเบียนวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน

1.2.7 จัดทำบัญชีชั้นเรียน

1.3 การจัดชั้นเรียน

1.3.1 สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ได้แก่

1.3.1.1 ความสะอาด ความเป็นระเบียบ ความปลอดภัย

1.3.1.2 แสงสว่างเพียงพอ ไม่ร้อนอบอ้าว อากาศถ่ายเทได้ดีและปราศจากสิ่งรบกวน

1.3.2 วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่จำเป็น เหมาะสมกับสภาพและวัยของเด็ก เช่น ชั้นวางของ โต๊ะ เก้าอี้ ตู้เก็บเครื่องใช้/อุปกรณ์ กระบะทราย สัญลักษณ์ ของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แผนที่ประเทศไทย ตารางสอน ชื่อครูประจำชั้น และสถิติของนักเรียน ป้ายสมาชิกในห้องเรียนข้อตกลงของห้อง

1.3.3 มุมเสริมประสบการณ์ เช่น มุมหนังสือ มุมสื่อ มุมแสดงผลงานของนักเรียน

1.3.4 ป้ายนิเทศเพื่อสรุปบทเรียนหรือเร้าความสนใจในการศึกษาค้นคว้า

1.4 การจัดห้องเรียนหรือสถานที่สนับสนุนการเรียนการสอน เช่น ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องโสต/สื่อวัสดุอุปกรณ์ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องวัดผล ห้องพยาบาท เรือนเพาะชำ โรงฝึกงาน ฯลฯ

1.4.1 จัดเป็นสัดส่วน สะดวกต่อการเรียนการสอน

1.4.2 สะอาด เป็นระเบียบ และปลอดภัย

1.4.3 จัดวัสดุ ครุภัณฑ์ เป็นหมวดหมู่ และอยู่ในสภาพใช้การได้

1.4.4 มีเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น คู่มือครู แผนการสอน หนังสือสำหรับค้นคว้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

1.4.5 มีตารางและแผนการใช้ รวมทั้งสถิติการใช้

1.4.6 มีป้ายนิเทศที่เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับแผนการสอน

1.4.7 มีกฎระเบียบการใช้ห้อง

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 หลักสูตรและเอกสารการเรียนการสอน

2.1.1 หลักสูตร

2.1.1.1 สร้างและ/หรือปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนและท้องถิ่น มีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ด้วยความต้องการของท้องถิ่น โดยจัดประชุมสัมมนาศึกษาเอกสาร หรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้

2. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพท้องถิ่น ซึ่งชุมชนอาจมีส่วนร่วมด้วย

3. การสร้างหรือปรับปรุงหลักสูตรทำได้หลายวิธี เช่น การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน การปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหา การพัฒนาวิธีสอน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโดยจัดทำในรูปแบบของเอกสารแผนการสอน

2.1.1.2 ใช้หลักสูตรที่สร้างหรือปรับปรุงขึ้น

2.1.1.3 ประเมินผลและสรุปรายงานผลการใช้หลักสูตรที่สร้างและ/หรือปรับปรุงขึ้น

2.1.2 เอกสารการเรียนการสอน จัดหาเอกสารประกอบการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

2.1.2.1 หลักสูตร กำหนดการสอน คู่มือครู แนวการสอน หนังสือเรียน หนังสือเสริมบทเรียน

2.1.2.2 บทเรียนสำเร็จรูป แบบฝึก ฯลฯ

2.2 การจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอน

2.2.1 สิ่งที่ควรศึกษาก่อนจัดทำแผนการสอน

2.2.1.1 ศึกษาหลักสูตร เพื่อดูจุดประสงค์ของเนื้อหารายวิชาแต่ละรายวิชาที่จะสอน พิจารณาคำอธิบายรายวิชา ซึ่งกล่าวถึงแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรูของนักเรียน เนื้อหาสาระสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้การสอนในรายวิชานั้นๆ

2.2.1.2 ศึกษาคู่มือหลักสูตรเอกสาร คู่มือการสอนเพื่อให้เข้าใจจุดเน้น เข้าใจบทบาทของผู้บริหารและครูผู้สอน เข้าใจกระบวนการพื้นฐาน เช่น กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการทำงาน เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2.2.1.3 ศึกษาโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาวิชา จุดประสงค์ของหลักสูตร และจุดประสงค์รายวิชา เพื่อมากำหนดหัวข้อเนื้อหาย่อยๆ จุดประสงค์ปลายทาง และจุดประสงค์นำทาง

2.2.1.4 ศึกษาตัวอย่างแนวการสอนเพื่อดูสาระสำคัญ ดูจุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนการสอน แนวทางการประเมินผล เพื่อผู้สอนจะสามารถเลือกสรรกิจกรรมการเรียนการสอนมาใช้ในการสร้างความสนใจให้กับนักเรียนและให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งจะส่งผลให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2.1.5 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเขียนแผนการสอน เช่น เอกสารความรู้สำหรับครู หนังสืออ่านประกอบสำหรับนักเรียนเพื่อให้ผู้สอนได้เตรียม มีขอบข่ายของความรู้ เตรียมจัดสื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอน

2.2.1.6 จัดทำแผนการสอนโดยครูจะต้องพิจารณาหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ มาประกอบ เช่น หนังสือค้นคว้า อ้างอิง สาระสำคัญสำหรับครู หนังสือเรียน สื่อการเรียนการสอน วัสดุสำหรับนักเรียนฝึกปฏิบัติข้อทดสอบสำหรับวัด และประเมินผลนักเรียน

2.2.2 องค์ประกอบของแผนการสอน แผนการสอนที่สมบูรณ์จะต้องประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้ คือ ชื่อเรื่อง จำนวนคาบ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล

2.2.3 แผนการสอนที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ประการ คือ

2.2.3.1 เป็นแผนการสอนที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้คอยชี้นำส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการไปตามความมุ่งหมาย

2.2.3.2 เป็นแผนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำงานสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้ หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

2.2.3.3 เป็นแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนการไปใช้จริง

2.2.3.4 เป็นแผนการสอนที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น

2.3 การปฏิบัติการสอน

2.3.1 เตรียมการสอนตามแนวการสอนที่จัดทำไว้

2.3.2 ดำเนินการสอนตามแผนการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2.3.3 ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นได้ตามสภาพเหตุการณ์ในขณะสอน

2.3.4 กิจกรรมการเรียนการสอนให้ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยมีครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน

2.3.5 ฝึกทักษะกระบวนการเน้นตามลักษณะของกลุ่มประสบการณ์

2.3.6 บันทึกผลการสอนหลังการสอนในช่องหมายเหตุของแผนการสอน

2.3.7 จัดการสอนซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2.4 การปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติการสอน และกลุ่มประสบการณ์

2.4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย ครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์และครูผู้สอน

2.4.2 วิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางการพัฒนา

2.4.3 วางแผน และจัดทำโครงการ/กิจกรรม และปฏิทินปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหา และ/หรือพัฒนาการปฏิบัติการสอน

2.4.4 ดำเนินงานตามแผนและโครงการ

2.4.5 ประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ

2.4.6 ปรับปรุงและพัฒนางานหลังการประเมินผล

2.4.7 ประเมินผลและสรุปรายงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ

2.4.8 ประเมินผลและสรุปรายงานเมื่อสิ้นแผนงาน

2.5 การผลิต และใช้สื่อการเรียนการสอน

2.5.1 ศึกษาหลักสูตร/แนวการจัดประสบการณ์ คู่มือครู ระเบียบต่างๆ เพื่อพิจารณาถึงเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ ที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบทุกกลุ่มประสบการณ์/แผนการจัดประสบการณ์/รายวิชา/ทุกระดับชั้น

2.5.2 วางแผนการจัดหา/จัดทำสื่อขึ้นใช้ประกอบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน/การสร้างเสริมประสบการณ์

2.5.3 รวบรวมรายการสื่อที่จะดำเนินการจัดหา/จัดทำ โดยแยกเป็น

2.5.3.1 สื่อที่ไม่สามารถผลิตได้ เช่น เอกสารประกอบหลักสูตร/แนวการจัดประสบการณ์ หนังสือส่งเสริมการอ่าน โสตทัศนศึกษา ฯลฯ ให้จัดซื้อจากเงินงบประมาณหรือขอรับบริจาค

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2.5.3.2 สื่อที่ผลิตเองได้ เช่น บัตรคำ บัตรภาพ ชุดการสอน บทเรียนสำเร็จรูป หุ่นมือ บล็อก เกมส์ และสื่ออื่นๆ ตามสภาพท้องถิ่นให้วางแผนร่วมกันจัดทำขึ้นใช้ตามจุดประสงค์และลักษณะวิชาครบทุกกลุ่มประสบการณ์

2.5.4 ดำเนินการจัดหา/ผลิตสื่อตามที่วางแผน รวบรวมไว้พร้อมจัดทำรายละเอียดการผลิต การใช้

2.5.5 จัดทำทะเบียนสื่อ และการยืมสื่อไปใช้ให้เป็นปัจจุบัน

2.5.6 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์สื่อต่างๆ ที่ผลิต

2.5.7 ครูนำสื่อไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและ/หรือการสร้างเสริมประสบการณ์แก่นักเรียน

2.5.8 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิต และใช้สื่อ

2.5.9 มีการประเมินผลการใช้สื่อ ประสิทธิภาพของสื่อ และนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.6 การวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.6.1 ขั้นปัญหาและการวิเคราะห์ปัญหา

2.6.2 ขั้นแนวทางแก้ปัญหา

2.6.3 ขั้นพัฒนาสิ่งที่จะใช้แก้ปัญหา

2.6.4 ขั้นดำเนินการแก้ปัญหา

2.6.5 ขั้นประเมินผลการแก้ปัญหา

2.6.6 การเขียนรายงานการวิจัย

3. งานส่งเสริมวิชาการ

3.1 การสอนซ่อมเสริม

3.1.1 ตรวจสอบความรู้ของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่ครูจะนำไปจัดกิจกรรมซ่อมเสริม

3.1.2 ศึกษาปัญหา และวิเคราะห์ปัญหาเพื่อจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริม

3.1.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการสอนตามแผนการสอนที่กำหนด และบันทึกผลการสอนซ่อมเสริม

3.1.4 กระตุ้น และเสริมแรงให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนรู้และรับรู้ความก้าวหน้าตลอดจนความสำเร็จของนักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

3.1.5 ทดสอบผลสัมฤทธิ์เป็นระยะอย่างเป็นระบบ จะได้รู้ข้อบกพร่องเพื่อครูจะได้ซ่อมเสริมนักเรียนให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.2 การส่งเสริมความถนัด และความสามารถทางวิชาการ

3.2.1 สำรวจนักเรียนมีความถนัด ความสามารถ ความสนใจในด้านใด และเก็บรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ

3.2.2 จัดแหล่งเรียนรู้ และบริการเอกสารสิ่งพิมพ์ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาอย่างอิสระตามเนื้อหาและเรื่องที่สนใจ

3.2.3 จัดกิจกรรมความถนัดและความสามารถทางวิชาการ เช่น การประกวดความสามารถของนักเรียน การสอบแข่งขันทางวิชาการ การจัดทัศนศึกษา การส่งเข้ารับการอบรมและเข้าค่าย

3.2.4 ส่งเสริมความสามารถของนักเรียน โดยให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงผลงาน รายงานจัดนิทรรศการในวันสำคัญต่างๆ

3.2.5 ประเมินการก้าวหน้าของนักเรียนและส่งเสริมให้ได้ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

3.2.6 ประสานกับผู้ปกครองโดยรายงานความหน้าเกี่ยวกับความสามารถพิเศษของนักเรียน เพื่อจะได้ร่วมมือกับพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนให้สูงขึ้น

3.3 การจัดงานห้องสมุด

3.3.1 จัดทำแผนงานและโครงการเกี่ยวกับส่งเสริมกิจกรรมการใช้ห้องสมุด เช่น กิจกรรมเล่านิทาน กิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง กิจกรรมการโต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ

3.3.2 จัดนิทรรศการต่างๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์ แก่สมาชิก ห้องสมุด

3.3.3 จัดให้มีการบริการให้คำปรึกษาแก่บุคคลภายนอกที่เข้าใช้ห้องสมุด

3.3.4 ปฏิบัติงานด้านเทคนิคเกี่ยวกับหนังสือและสิ่งพิมพ์อย่างมีระบบ และเป็นระเบียบ สะดวกในการใช้

3.3.5 จัดให้มีเอกสารสิ่งพิมพ์หนังสือต่างๆ อย่างเพียงพอและทันสมัยทางด้านวิชาการ เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้

3.3.6 จัดทำสถิติ ประเมินผลในการใช้บริการห้องสมุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

3.4 การนิเทศภายใน

3.4.1 วางแผน/โครงการนิเทศภายในได้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ

3.4.1.1 พิจารณาแต่งตั้งบุคลากร รับผิดชอบงานนิเทศของโรงเรียนในรูปของคณะกรรมการ และมีการให้ความรู้ประชุมวางแฟน การดำเนินงาน

3.4.1.2 ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่รับผิดชอบงานนิเทศของโรงเรียน

3.4.1.3 รวบรวมข้อมูล และสารสนเทศ รวมทั้งแฟ้มนวัตกรรมที่ต้องใช้ในการวางแผนนิเทศไว้อย่างเป็นระบบ เช่น ข้อมูลที่แสดงคุณภาพของนักเรียน ข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการของบุคลากร ฯลฯ

3.4.1.4 จัดทำรายละเอียดของกิจกรรมการนิเทศ และเครื่องมือการนิเทศแต่ละกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์เป้าหมายขั้นตอนการดำเนินการ ทรัพยากรที่จะใช้และการประเมินผลขั้นตอนการดำเนินการ ทรัพยากรที่จะใช้และการประเมินผลเพื่อให้ผู้นิเทศไปใช้ได้สะดวก

3.4.1.5 จัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศภายในโรงเรียน ตลอดทั้งเครื่องมือการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการและสามารถปฏิบัติได้ โดยคณะครูในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน และมีการตรวจสอบองค์ประกอบแผนหรือโครงการให้มีความครบถ้วนชัดเจน ทั้งนี้ควรให้แผนการนิเทศภายในสอดคล้องสัมพันธ์กับการนิเทศจากภายนอกด้วย

3.4.2 การดำเนินการนิเทศภายในตามแผน/โครงการ โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับงานและผู้รับการนิเทศอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง

3.4.2.1 คณะกรรมการผู้รับผิดชอบดำเนินการตามแผนและปฏิทินที่จัดทำขึ้น

3.4.2.2 ประชุมชี้แจงบุคลากรในโรงเรียนให้เข้าใจแผนดำเนินการและบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง

3.4.2.3 ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนการดำเนินการตามแผน เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน ฯลฯ

3.4.2.4 ส่งเสริมให้ผู้นิเทศใช้กิจกรรมและเครื่องมือการนิเทศที่เหมาะสมกับงาน จุดประสงค์ในการนิเทศ และขนาดของกลุ่ม เช่น การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

3.4.2.5 กระตุ้น ส่งเสริมให้มีการนิเทศภายใน ตามเป้าหมายที่กำหนดตามแผนอย่างสม่ำเสมอ และนิเทศบุคลากรอย่างทั่วถึงทุกคน

3.4.2.6 ส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนนิเทศกันเอง เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรโดยให้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการนิเทศอย่างชัดเจน

3.4.2.7 ในการนิเทศแต่ละครั้งควรบันทึกการปฏิบัติงานไว้เป็นหลักฐาน ผลการนิเทศควรแจ้งผู้รับการนิเทศเฉพาะรายเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข

3.4.2.8 ให้มีการสังเกตและเก็บข้อมูลพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนหลังจากเริ่มดำเนินการจามแผนการนิเทศ

3.4.3 ประเมินผลการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ และนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน

3.4.3.1 กำหนดกิจกรรมประเมินผลการนิเทศไว้ในแผนนิเทศของโรงเรียนให้ครอบคลุมสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการประเมิน วิธีการประเมิน วิธีการประเมินเครื่องระยะเวลาประเมินและผู้ประเมิน

3.4.3.2 สร้าง/ใช้เครื่องมือประเมินที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การประเมิน ผู้รับการประเมิน และลักษณะของเครื่องประเมิน

3.4.3.3 ดำเนินการประเมินพฤติกรรมการสอนด้วยตนเองระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหารโรงเรียน

3.4.3.4 เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินและสรุปผล

3.4.3.5 นำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนางานต่าง ๆ เช่น จัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครูต้องการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน

3.4.3.6 ประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น ศูนย์วิชาเขต ศูนย์วิชาการกลุ่ม เขต และสำนักการศึกษา

4. งานกลุ่มประสบการณ์

4.1 จัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์และครูผู้สอนกลุ่มประสบการณ์

4.2 ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มประสบการณ์ ตามระบบของการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเน้นการประเมินผลงานด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

4.3 กำหนดโครงกานตามกลุ่มประสบการณ์ สรรหาบุคคล ผู้รับผิดชอบโครงการ เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ จัดหางบประมาณดำเนินการ ประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีการประชุมคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ

5. งานวัดและประเมินผลการเรียน

5.1 งานวัดและประเมินผลการเรียนตามระเบียบการวัดผลและประเมินผล

5.1.1 จัดเตรียมเอกสารการประเมินผลการเรียน เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน (ป.01) สมุดประจำชั้น (ป.02) แบบกรอกคะแนนแบบบันทึกพัฒนาการของนักเรียน ตลอดทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5.1.2 ผู้เกี่ยวข้อง ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับระเบียบและวิธีการวัดผลและประเมินผล

5.1.3 แจ้งให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการประเมินและเกณฑ์การประเมิน

5.1.4 จัดทำและพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการประเมินให้ครบถ้วน

5.1.5 วัดผลและประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนก่อนเรียนทุกบทเรียน

5.1.6 วัดผลและประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนและผลการสอนของครู

5.1.7 วัดผลและประเมินผลหลังเรียน เพื่อประเมินพัฒนาการในการเรียนรู้ของนักเรียน ประเมินการผ่านจุดประสงค์ และประเมินผลการสอนของครูผู้สอน

5.1.8 ประเมินผลปลายภาคเรียนและ/หรือปลายปี เพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถที่กำหนดไว้ในภาคเรียนนั้น และ/หรือเพื่อตัดสินผลการเรียนของนักเรียน

5.1.9 นำผลการประเมินไปวิเคราะห์ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหรือส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การจัดสอนซ่อมเสริม การแนะแนว ฯลฯ

5.1.10 จัดประชุม สัมมนา วิเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงการเรียนการสอน และจัดทำเป็นรายงานเพื่อเป็นข้อมูลในปีต่อไป

5.2 การทำคลังข้อสอบ

5.2.1 วิเคราะห์ข้อสอบปลายภาคและ/หรือปลายปี/เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของข้อสอบทุกข้อ

5.2.2 คัดเลือกและรวบรวมข้อทดสอบที่มีคุณภาพดีไว้

5.2.3 ให้บริการข้อสอบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

งานกิจการนักเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยงข้องกับตัวนักเรียนและกิจกรรมนักเรียนทั้งหมด ซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้บรรลุสำเร็จ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 44) มีดังนี้

ขอบข่ายของงาน

1. การเกณฑ์เด็กในวัยเรียนเข้าเรียน
2. การบริการด้านสุขภาพอนามัย
3. การบริการอาหารกลางวัน
4. การบริการแนะแนว
5. การบริการห้องสมุด
6. การบริหารช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน
7. การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
8. การส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย
9. การจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียน
10. การจัดกิจกรรมป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

แนวทางการดำเนิน งาน

แนวทางการดำเนินงานด้านงานกิจการนักเรียน(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น,2550 ข, หน้า 44 – 47) มีดังนี้

1. การเกณฑ์เด็กในวัยเรียนเข้าเรียน

1.1 จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้เด็กในวัยเรียนเข้าเรียน

1.2 โรงเรียนและชุมชนร่วมกันรณรงค์การเข้าเรียนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

1.3 ประเมินและนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงาน

2. การบริการด้านสุขอนามัย

2.1 จัดทำระเบียบสุขภาพของนักเรียนทุกคน บันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

2.2 จัดบริการสุขภาพนักเรียน เช่น จัดให้มีห้องพยาบาล บริการเวชภัณฑ์และอุปกรณ์ต่างๆ บริการตรวจสุขภาพนักเรียน บริการน้ำดื่มที่สะอาด บริการตรวจวัดสายตา บริการด้านทันตสุขภาพ บริการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของนักเรียน ฯลฯ

2.3 จัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน เช่น การอบรม การจัดนิทรรศการ การจัดป้ายนิเทศ ฯลฯ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2.4 ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ประสานกบศูนย์บริการสาธารณสุข โรงพยาบาล ทำการฉีดวัคซีนป้องกันโรค

2.5 ติดตามประเมินผลการบริการด้านสุขภาพอนามัยและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดบริการให้ดีขึ้น

3. การบริการอาหารกลางวัน

3.1 จัดเก็บข้อมูลนักเรียน ที่ขาดแคลนอาหารกลางวันและขาดสารอาหารให้เป็นปัจจุบัน

3.2 จัดบริการอาหารกลางวัน ตามสภาพความพร้อมของโรงเรียน

3.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการฝึกสุขนิสัยที่ดี

3.4 จัดสถานที่รับประทานอาหารให้เป็นสัดส่วนและสะอาด

3.5 ประเมินผลและนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงาน

4. การบริการแนะแนว

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลขั้นพื้นฐานในการจัดบริการแนะแนว

4.2 ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวนักเรียน

4.3 จัดกิจกรรมแนะแนวอย่างสม่ำเสมอและทั่งถึง โดยใช้เทคนิควิธีการหลากหลายและเหมาะสมตามสภาพปัญหาของนักเรียน

4.4 ประเมินผลการดำเนินงาน และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัด บริการแนะแนว ตลอดจนนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวางแนวทางช่วยเหลือนักเรียนในด้านส่วนตัวและสังคม เช่น การศึกษาอาชีพ สุขภาพ ทุนการศึกษา

5. การบริการห้องสมุด

5.1 จัดให้มีห้องสมุดเพื่อบริการนักเรียนอย่างทั่วถึง

5.2 จัดวัสดุ อุปกรณ์ห้องสมุดให้เพียงพอ

5.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด

5.4 ประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดบริการห้องสมุดต่อไป

6. การบริการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน

6.1 เก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่ขาดแคลนให้เป็นปัจจุบัน

6.2 แสวงหาเงินทุนหรือสิ่งของจากชุมชนหรือเอกชนมาสนับสนุน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

6.3 จัดบริการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนอย่างทั่วถึง โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนมากที่สุด

6.4 ติดตามประเมินผลการให้บริการ เพื่อปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือต่อไป

7. การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน

7.1 จัดให้มีกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน

7.2 จัดทำหลักฐานเอกสารต่างๆ เช่น ทะเบียนสมาชิก ระเบียบข้อบังคับของกิจกรรมสหกรณ์

7.3 ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์

7.4 ติดตามประเมินผลการให้บริการ เพื่อปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือต่อไป

8. การส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

8.1 จัดกิจกรรมเพื่อฝึกให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย เช่น จัดให้มีสภานักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักระเบียบวินัย สิทธิ และหน้าที่ จัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้กล้าแสดงออกอย่างถูกต้อง จัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี ตลอดจนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และจัดให้มีตู้แสดงความคิดเห็นในโรงเรียน

8.2 ติดตามประเมินผลการให้บริการ เพื่อปรับปรุงการวิธีดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

9. การจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียน

9.1 มีการสำรวจอาหารสถานที่และบริเวณรอบๆ โรงเรียนที่จะทำให้เกิดอุบัติเหตุหรือเป็นอันตรายต่อนักเรียน

9.2 ดำเนินการป้องกันและแก้ไขเพื่อให้นักเรียนมีความปลอดภัยขณะที่อยู่ในโรงเรียน

9.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมอบรมนักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยติดตัว "เรื่องปลอดภัยไว้ก่อน"

9.4 ติดตามประเมินผลด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหาและการจัดกิจกรรม

10. การจัดกิจกรรมป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

10.1 จัดทำแผนหรือมาตรการในการป้องกันสิ่งเสพติดในโรงเรียน

10.2 จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรการ การป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

10.3 ร่วมมือกับชุมชน หรือองค์กรต่าง ๆ ในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

10.4 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการการปฏิเสธสิ่งเสพติด

งานธุรการ การเงินและพัสดุ

งานธุรการ การเงินและพัสดุ เป็นการควบคุมการดำเนินงานทั่วไปของโรงเรียนด้านงานหลักฐานเอกสาร รวมทั้งการเงิน การพัสดุ ให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อให้บริการแก่งานฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 48) มีดังนี้

ขอบข่ายงาน

1. งานธุรการทั่วไป
2. งานสารบรรณ
3. งานการเงินและบัญชี
4. งานพัสดุและครุภัณฑ์

แนวทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 48 – 49) มีดังนี้

1. งานธุรการทั่วไป

1.1 จัดให้มีแผนงาน โครงการ และปฏิทินปฏิบัติงาน

1.2 จัดให้มีทะเบียน รับ – ส่ง หนังสือ

1.3 จัดทำทะเบียนประวัติพร้อมทั้งทะเบียนสถิติข้อมูลบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

1.4 ดำเนินการในเรื่องทะเบียนนักเรียน บัญชีเรียกชื่อ สมุดหมายเหตุรายวัน สมุดเยี่ยม สมุดลงเวลา ทำทะเบียนประกาศนียบัตร และเอกสารที่เกี่ยวกับฝ่ายธุรการ โดยมีการติดตามตรวจสอบให้เป็นปัจจุบัน

1.5 จัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่เอื้อต่องานสารบรรณ เช่น ตู้เก็บเอกสาร แฟ้ม พิมพ์ดีด เครื่องอัดสำเนาคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

2. งานสารบรรณ

2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงาน

2.2 จัดทำแผนงานและปฏิทินปฏิบัติงานประจำปี และระยะยาว

2.3 จัดเก็บเอกสารให้เป็นระบบ โดยจัดให้มีแฟ้มงานกำหนดรหัสของหนังสือให้เป็นหมวดหมู่ ถูกต้องปัจจุบัน

2.4 มีการลงทะเบียนรับ – ส่งหนังสือเป็นปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2.5 ดำเนินงานสารบรรณของโรงเรียนตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

2.6 ติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.7 สรุปและรายงาผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นแผน

3. งานการเงินและบัญชี

3.1 จัดตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาเงิน จัดทำบัญชี ตรวจสอบและกรรมการรับ – ส่งเงิน

3.2 จัดหาเอกสาร หนังสือเกี่ยวกับการเงินและบัญชีไว้ให้บุคลากรใช้อ้างอิงและเป็นคู่มือปฏิบัติงาน

3.3 จัดให้มีการปฏิบัติงานตามระเบียบและข้อบังคับ ว่าด้วยการเงินและพัสดุ

3.4 วางแผนการใช้เงินของโรงเรียนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานโครงการและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุด

3.5 ใช้จ่ายเงินตามแผนงานของโรงเรียน

3.6 จัดเก็บเอกสารการเงินและบัญชีอย่างเป็นระบบ

3.7 ตรวจสอบการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีทุกครั้งที่มีการรับ – จ่ายลงบัญชีการเงินของโรงเรียนให้ถูกต้องตามระเบียบ

3.8 จัดเก็บเอกสารการเงินและบัญชีอย่างเป็นระบบ

3.9 แจ้งการใช้จ่ายเงินให้บุคลากรทราย เมื่อสิ้นสุดกิจกรรม/โครงการ และเมื่อสิ้นงบประมาณ

4. งานพัสดุและครุภัณฑ์

4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานพัสดุของโรงเรียน

4.2 สำรวจความต้องการ/ความขาดแคลน และดำเนินการจัดหา จัดสรร พัสดุครุภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการและให้ถูกต้องระเบียบของทางราชการ

4.3 จำหน่ายพัสดุ ครุภัณฑ์ ให้ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุ ครุภัณฑ์

4.4 มีการลงทะเบียนบัญชีพัสดุ และทะเบียนครุภัณฑ์ถูกต้อง

4.5 มีการควบคุมตรวจสอบ การจัดซื้อ – จัดจ้าง และจัดสรรพัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

4.6 มีการตรวจสอบ และรายงานพัสดุ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของทางราชการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

งานบุคลากร

บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย ดังนี้ การบริหารงานบุคลากรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 50)

ขอบข่ายของงาน

1. การจัดทำแผนงาน โครงการ เกี่ยวกับบุคลากร
2. การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน
3. การสร้างและบำรุงขวัญบุคลากร

แนวทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานด้านงานบุคลากร (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 50 – 53) มีดังนี้

1. การจัดทำแผนงาน โครงการ เกี่ยวกับบุคลากร
   1.1 สำรวจสภาพปัญหา และความต้องการด้านบุคลากรของโรงเรียน
   1.2 สำรวจปัญหาและความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน
   1.3 ดำเนินตามแผนงานและโครงการ
   1.4 การติดตามและประเมินผล
2. การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน
   2.1 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ความสนใจ และความถนัดของบุคลากรจากทะเบียนประวัติ การสอบถาม
   2.2 ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากร เพื่อจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานให้ตรงตามภารกิจ
   2.3 มอบหมายให้บุคลากรแต่ละคนปฏิบัติงานตรงตามคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์หรือตรงกับความสนใจ
   2.4 ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และนำผลการปฏิบัติงานมาใช้พิจารณาเพื่อปรับปรุงการมอบหมายงานต่อไป
   2.5 กรณีโรงเรียนมีจำนวนบุคลากรไม่ครบเกณฑ์ที่ ก.ท. กำหนด โรงเรียนควรมีการแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร เพื่อให้กรปฏิบัติงานครบถ้วนตามภารกิจซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2.5.1 นำเทคโนโลยีที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ หรือเทคนิควิธีการมาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ปรับปรุงระบบงานต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการปฏิบัติงาน เพื่อลดภาระของบุคลากรที่จะต้องปฏิบัติงาน ที่มีลักษณะการทำงานประจำ

2.5.2 นำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.5.3 ระดมภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงาน

2.5.4 ประสานงานกับสำนักงานเขต และสำนักการศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการแก้ปัญหา เช่น ครูจ้างสอน ฯลฯ

3. การสร้างและบำรุงขวัญบุคลากร

3.1 จัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้ตรงความต้องการของบุคลากร

3.1.1 จัดประชุมคณะครูในโรงเรียน เพื่อปรึกษาหารือถึงความต้องการสวัสดิการและสิ่งอำนวยคามสะดวกต่างๆ

3.1.2 จัดสวัสดิการภายในโรงเรียนตามความจำเป็นของบุคลากรส่วนใหญ่

3.1.3 จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการปฏิบัติงาน เช่น น้ำดื่ม ครุภัณฑ์ ห้องทำงาน อุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย

3.1.4 ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคน มีส่วนร่วมรับผิดชอบการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

3.2 จัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการทำงานให้แก่บุคลากรตามความต้องการ ความจำเป็น ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

3.2.1 จัดประชุมบุคลากรในโรงเรียน เพื่อร่วมมือกันวางแผนพัฒนาบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว ตามความต้องการจำเป็นทั้งหน่วยงานและบุคลากร

3.2.2 จัดกิจกรรมตามแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะการปฏิบัติงานและเจตคติให้กับบุคลากรทุกคน โดยวิธีการต่างๆ เช่น การฝึกอบรม เช่น การปฐมนิเทศ การฝึกอบรมโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดขึ้น การส่งบุคลากรไปอบรมหรือดูงาน การใช้กระบวนการปฏิบัติงาน เช่น การประชุมการศึกษาจากคู่มือการทำงาน การมอบหมายงาน การให้เป็นวิทยากร ฯลฯ การพัฒนาทีมงาน เช่น การให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านต่างๆ และการพัฒนาตนเอง เช่น การศึกษาต่อทั้งในและนอกเวลา การประชุมทางวิชาการ ศึกษาจากชะฝึกอบรมด้วยตนเอง

3.2.3 ติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร และนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

3.2.4 สร้างเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโอกาสที่เหมาะสม

3.3 ส่งเสริมบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีคุณธรรม

3.3.1 สำรวจข้อมูล คุณสมบัติต่าง ๆ ของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการส่งเสริมความก้าวหน้าในและด้านคุณธรรม

3.3.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลากรให้มีความก้าวหน้าด้านวิชาชีพหลายๆ รูปแบบอย่างเหมาะสม เช่น สนับสนุนให้ได้รับการฝึกอบรมการประชุมทางวิชาการ สนับสนุนและส่งเสริมให้ทำผลงานทางวิชาการ มอบหมายงานพิเศษต่างๆ ให้รับผิดชอบตรงกับความรู้ความสามารถ ความถนัด เผยแพร่ผลงานทางวิชาการจัดให้มีการประกวดและให้รางวัล/เกียรติบัตร/ยกย่องชมเชย และส่งเสริมและให้กำลังใจเพื่อให้ครูผ่านเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

3.3.3 จัดกิจกรรมสนับสนุนให้บุคลากรมีคุณธรรม เช่นสนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ป้ายคำขวัญ และข้อเตือนใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพครู การจัดกิจกรรมหรือร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานภายนอกในการสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมของความเป็นครู และจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้เหมาะสมแสดงถึงเอกลักษณ์ของครูที่มีคุณธรรม

3.3.4 ติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพและคุณธรรม ตลอดถึงการนำผลสรุปไปปรับปรุงพัฒนางานต่อไป

งานอาคารสถานที่

งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรู้จักใช้อาคารให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการควบคุม ดูแลรักษา การใช้บริการแก่ชุมชน การรู้จักส่งเสริมทะนุบำรุงอาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้คงสภาพดีและสนองความต้องการได้เพียงพอ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 54)

ขอบข่ายของงานอาคารสถานที่

1. การวางแผนด้านอาคารสถานที่
2. การรักษาความสะอาดและสุขาภิบาล
3. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม
4. การใช้อาคารสถานที่
5. การจัดสถานที่บริการนักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

แนวทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานด้านงานอาคารสถานที่ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น,2550 ข, หน้า 54 – 55) มีดังนี้

1. การวางแผนด้านอาคารสถานที่

1.1 มีแผนงาน/โครงการ และปฏิทินปฏิบัติงาน

1.2 จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามแผน

1.3 แผนผังแสดงแผนแม่บท (MASTER PLAN)

2. การรักษาความสะอาดและสุขาภิบาล

2.1 ความสะอาด

2.1.1 บริการโรงเรียนสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย

2.1.2 อาคารเรียนและอาคารประกอบ โดยทั่วไปสะอาด

2.1.3 ดำเนินการดูแลด้านความสะอาดรอบๆ บริเวณในโรงเรียน

2.2 การสุขาภิบาล

2.2.1 มีระบบระบายน้ำที่ดี ไม่มีน้ำขัง

2.2.2 มีระบบนำน้ำที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ได้อีก

2.2.3 ส้วมใช้งานได้ดีไม่มีกลิ่นเหม็น

2.2.4 จัดโรงอาหารได้ถูกหลักสุขาภิบาล และจัดเก็บอุปกรณ์การประกอบอาหารอย่างมีระบบ

2.2.5 จัดทำบ่อดักไขมัน

3. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

3.1 ความร่มรื่น

3.1.1 จัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ร่มรื่นสวยงาม

3.1.2 มีไม้ยืนต้นและไม้ประดับเหมาะสมกับสถานที่

3.2 การตกแต่งบริเวณอาคาร

3.2.1 จัดสวนหย่อม หรือสื่อกลางแจ้วที่เหมาะสมกับสถานที่

3.2.2 จัดตกแต่งบริเวณอาคารอย่างสวยงาม และสะอาดตาทุกจุด

3.3 สถานที่พักผ่อน

3.3.1 จัดให้มีศาลา ซุ้ม มุมพักผ่อน หรือที่นั่งนอกอาคาร

3.3.2 จัดสถานที่ให้นักเรียนได้เล่นออกกำลังกายอย่างเหมาะสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

4. การใช้อาคารสถานที่

4.1 ใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม

4.2 ให้บริการด้านสถานที่แก่ชุมชนและส่วนราชการอื่นๆ

4.3 มีการซ่อมแซมแก้ไข ส่วนที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดี

4.4 จัดหารพัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ สนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่

5. การจัดสถานที่บริการนักเรียน

5.1 จัดให้มีโรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหารให้เพียงพอเหมาะสม

5.2 จัดให้มีห้องพยาบาล บริหารแก่นักเรียนที่เจ็บป่วย

5.3 จัดให้มีน้ำดื่ม ที่ล้างมือ ส้วม ที่ถูกสุขลักษณะเพียงพอ

5.4 จัดให้มีห้องกิจรรมสหกรณ์นักเรียน เพื่อบริการด้านวัสดุอุปกรณ์ การเรียน และอื่นๆ ในราคาถูก

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ปัจจุบันการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารการศึกษา เพราะโรงเรียนต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะเห็นได้จากแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้ใช้แหล่งวิทยากร สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระของชุมชน มาเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนกับชุมชนจึงมีความร่วมมือและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพตรงตามความต้องการของหลักสูตร (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 56)

ขอบข่ายของงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. การร่วมกิจกรรมของชุมชน

3. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

4. การให้บริการแก่ชุมชน

5. การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นแนวทางการดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

แนวทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานด้าน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ข, หน้า 56 – 57) มีดังนี้

1. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1.1 มีคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน

1.2 จัดประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนระหว่างผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนหรือคณะกรรมการศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน

2. การร่วมกิจกรรมของชุมชน

โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน และองค์กรต่างๆ ตามเทศกาลและวันสำคัญ

3. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ให้ครอบคลุมงานของโรงเรียนและกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

4. การให้บริการแก่ชุมชน

4.1 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ที่โรงเรียนสามารถให้บริการแก่ชุมชนได้

4.2 มีการบริการทางวิชาการ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่แก่ชุมชน

5. การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและองค์กรวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ต่าง ๆ ในท้องถิ่น

5.1 จัดให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ ขึ้นในโรงเรียน

5.2 มีผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ ให้การสนับสนุนทุนทรัพย์ และแหล่งวิทยากรมาเสริมการเรียนรู้แก่โรงเรียน

การจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ (Public Service) ให้แก่ประชาชนโดยเฉพาะบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับประชาชนในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น บริการสาธารณะด้านการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ โดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2550 ค, หน้า 3 – 23) มีการกำหนดภารกิจการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

หลักการ

1. หลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาของรัฐ เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษา หลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาของประเทศ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หลักการที่สำคัญได้แก่ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ค, หน้า 8)

1.1 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

1.2 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐประกาศว่าเป็นการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 43 ต้องทั่วถึงประชาชน มีคุณภาพ และไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ จะต้องจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม หรือความบกพร่องทางการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

1.3 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.4 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิและหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2. ลักษณะและวิธีการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อพิจารณาถึงลักษณะและวิธีการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว (การกำหนดลักษณะและวิธีการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสัมพันธ์กับการประเมินความพร้อมที่จะได้กล่าวต่อไป) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจะจัดการศึกษาไว้ 2 ลักษณะ คือ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ค, หน้า 8 – 9)

2.1 การจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเอง หรือขยายหรือเปลี่ยนแปลงระดับและประเภทการศึกษาโดยให้สถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นใหม่หรือสถานศึกษาเดิมที่ขยายหรือเปลี่ยนแปลงระดับและประเภทการศึกษาจัดการศึกษาในระดับและประเภทที่มีความพร้อมมีความเหมาะสม และมีความต้องการภายในท้องถิ่นอาจแยกได้เป็น 4 กรณี คือ

2.1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่เคยจัดการศึกษามาก่อนจัดตั้งสถานศึกษาเพื่อให้จัดการศึกษาในระดับและประเภทที่กำหนด

2.1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาอยู่แล้ว จัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเพิ่มเติมโดยให้สถานศึกษาใหม่จัดการศึกษาในระดับและประเภทที่จัดอยู่แล้วในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

2.1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาอยู่แล้ว จัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเพิ่มเติมโดยให้สถานศึกษาใหม่จัดการศึกษาในระดับและประเภทที่แตกต่างไปจากระดับ และประเภทที่จัดอยู่แล้วในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

2.1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้จัดตั้งสถานศึกษาเพิ่มเติม แต่ขยาย หรือเปลี่ยนแปลงระดับ หรือประเภทการศึกษาจากกระดับและประเภทที่จัดอยู่เดิม

2.2 การถ่ายโอนการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับวิธีการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เมื่อพิจารณาตามกรอบของกฎหมาย รวมทั้งความเหมาะสมด้านนโยบาย สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และความจำเป็นด้านอื่นแล้วอาจแยกได้เป็น 2 กรณี คือ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ค, หน้า 9)

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาเองตามอำนาจหน้าที่
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือร่วมมือกับรัฐ (กระทรวงศึกษาธิการ หรือกระทรวง ทบวง กรมอื่น) หรือเอกชนจัดการศึกษา ทั้งนี้อาจมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการ เช่น เทศบาลจัดตั้งสถานศึกษาเพื่อจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลแต่โดยข้อเท็จจริงจะมีประชาชนนอกเขตเทศบาลมาเข้าเรียนด้วย โดยไม่อาจจำกัดสิทธิประชาชนเหล่านั้นได้หากประชาชนนอกเขตเทศบาลมาเข้าเรียนเป็นจำนวนมากและเทศบาลมีข้อจำกัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ด้านงบประมาณที่จะสนับสนุนการศึกษาให้ได้ ก็อาจโอนโรงเรียนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือขอให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้าเป็นเจ้าสังกัดรวมของโรงเรียนดังกล่าว หรือกรณีโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบายจะขอโอนโรงเรียนมาสังกัด แต่มีข้อจำกัดทางรายได้ และไม่ยอมให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็อาจทำความตกลงจัดตั้งสหการศึกษา หรือองค์การที่เรียกชื่ออย่างใด โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเจ้าของร่วม เพื่อรับโอนสถานศึกษานั้นไปบริหารจัดการแทน

หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม

1. ความเป็นมาของหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ค, หน้า 9 – 11)

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 289 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 42 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 21 กฎกระทรวงดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้แล้ว

ก่อนที่จะออกกฎกระทรวงดังกล่าวได้มีการดำเนินการยกร่าง และดำเนินการเป็นลำดับซึ่งจะได้บันทึกไว้เพื่อให้เห็นหลักคิดและพัฒนาการอันนำไปสู่การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1.1 หลังจากที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีผลบังคับใช้แล้ว กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการขึ้นเพื่อเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาตามนัยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยคณะกรรมการชุดนี้ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย คณะอนุกรรมการดังกล่าวได้ยกร่างหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น ซึ่งหลังจากนำไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั่วประเทศจำนวน 5 จุดรับฟังแล้วได้สรุปว่า สมควรมีตัวชี้วัดจำนวน 42 ตัวชี้วัด จึงได้จัดทำเอกสารหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นเผยแพร่

1.2 เนื่องจากแผนการปฏิบัติการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้การถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการศึกษาสามารถกระทำได้ เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านการประเมินความพร้อม ประกอบกับรัฐบาลได้เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยกำหนดให้การจัดทำหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องออกเป็นกฎกระทรวง ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ประกอบด้วยตัวแทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะทำงานได้วางแนวการทำงานโดยพิจารณายกร่างหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นใหม่ โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ของคณะอนุกรรมการการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่างหลักเกณฑ์ของสำนักงานปฏิรูปการศึกษาแนวนโยบายจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) ของสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 จากนั้นได้นำร่างหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอกระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบ ทั้งนำไปทดลองประเมินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา เทศบาลเมืองภูเก็ต เทศบาลตำบลเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ องค์การบริหารส่วนตำบลวิชิต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต และเทศบาลตำบลอ่าวนาง อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ หลังจากนั้นได้ยกร่างขึ้นเป็นกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอคณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมาย ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องและกระทรวงศึกษาธิการตามลำดับ

1.3 เนื่องจากแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม ต่อมาคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อบริหารการถ่ายโอนภารกิจการจัดการศึกษาและให้มีอำนาจพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมด้วย โดยคณะอนุกรรมการชุดนี้มีผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการอยู่ด้วยจำนวน 7 คน ดังนั้นจึงได้นำร่างกฎกระทรวงหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมเข้าพิจาณาในคณะอนุกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบ และนำร่างหลักเกณฑ์ไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนผู้บริหารการศึกษาและครูอาจารย์ ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

นักวิชาการ ต่อมาคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ยกร่างหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมขึ้นพิจารณาและให้ความเห็นชอบกับร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม

1.4 ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีคณะที่ 4 คณะรัฐมนตรี และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามลำดับ ทั้งนี้ในการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นแยกร่างกฎกระทรวงเดิมเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งให้คงปรากฏอยู่ในกฎกระทรวง ส่วนที่เหลือให้ออกเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาออกกฎกระทรวงและประกาศกระทรวง จนประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีผลบังคับใช้

2. หลักการในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ค, หน้า 11 – 13)

การกำหนดเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 42 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาในระดับหนึ่งหรือทุกระดับได้ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

การกำหนดเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ยึดหลักการที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นหลักการสำคัญ เพื่อสร้างเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมในการเปิดโอกาสให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสามารถจัดการศึกษาได้ตามศักยภาพและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่มีความพร้อมจะไม่สามารถจัดการศึกษาได้จนกว่าจะพัฒนาความพร้อมจนได้มาตรฐาน ทั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด

หลักการที่ยึดถือในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีดังต่อไปนี้

2.1 หลักการที่ว่าด้วยการศึกษาที่ทั่วถึงและมีคุณภาพ

เพื่อให้การศึกษาซึ่งเป็นบริการสาธารณะสำคัญที่รัฐต้องจัดให้ประชาชนเป็นการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 81 จึงบัญญัติให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและให้รัฐออกกฎหมายการศึกษาแห่งชาติเป็นกฎหมายปฏิรูปการศึกษา และยังได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บัญญัติไว้ในมาตร 43 ให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

2.2 หลักการว่าด้วยการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาให้สถานศึกษา

หลักการที่สำคัญอย่างหนึ่งของการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็คือการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาบริหารจัดการอย่างเบ็ดเสร็จด้วยตัวเอง จากหลักการนี้จึงนำไปสู่การเสนอให้ใช้ระบบคณะกรรมการในการบริหารจัดการ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพิจาณากระจายอำนาจให้สถานศึกษา

2.3 หลักการที่ว่าด้วยการพัฒนาวิชาชีพครู

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้รัฐต้องส่งเสริมวิชาชีพครู และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็ได้กำหนดหลักการสำคัญให้มีการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูให้คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา โดยให้ครูผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายบัญญัติ นอกจากนั้นยังได้กำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนค่าตอบแทนสวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่นสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ

2.4 หลักการที่ว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 12 การจัดการศึกษาให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง โดยเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถานบันสังคมอื่นสามารถจัดการศึกษาได้เองและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในสถานศึกษาของรัฐผ่านทางคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสภาการศึกษา และมีส่วนร่วมในการช่วยระดมทุนและทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.5 หลักการที่ว่าด้วยทางเลือกของประชาชนในการรับการศึกษา

หลักการนี้ยึดถือประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกสถานศึกษาที่เห็นว่าการศึกษาที่ดีกว่าให้กับบุตรหลานของตน ประชาชนจึงควรมีส่วนให้ความเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือไม่ กรณีนี้อาจถือได้ว่าเป็นความต้องการภายในท้องถิ่นตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 289 วรรคสอง กำหนดด้วย หากประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เห็นว่าสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่มีอยู่สามารถจัดการศึกษาที่ดีให้กับบุตรหลานเพียงพอแล้ว ประชาชนยังเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดการศึกษาอีกด้วยหรือไม่ และสามารถแปลผลต่อไปได้ว่าหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งสถานศึกษาขึ้นมา ประชาชนจะส่งบุตรหลานไปเข้าเรียนหรือไม่

อีกประการหนึ่ง การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน จึงควรมีการกำหนดเกณฑ์เกี่ยวกับสถานที่ตั้งสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

3. สาระสำคัญของหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ค, หน้า 13 – 22)

3.1 ขอบเขตการใช้หลักเกณฑ์ประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.1 หลักเกณฑ์ประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎกระทรวงใช้ประเมินใน 3 กรณี คือกรณีจัดการศึกษาขึ้นใหม่ กรณีเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาและกรณีการถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากรัฐ

3.1.2 การศึกษาขั้นพื้นฐานหมายถึงการศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา ซึ่งได้มีกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 แบ่งระดับและประเภทการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

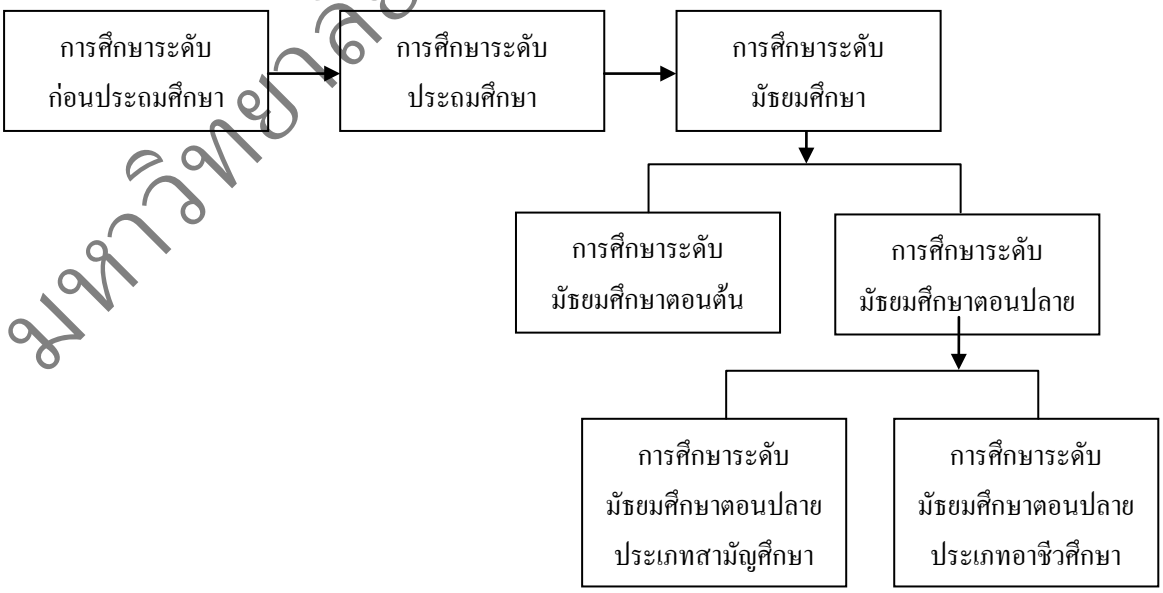

แผนภาพที่ 8 แสดงการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546
ที่มา : (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ค, หน้า 14)

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

3.1.3 ลักษณะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องผ่านการประเมินความพร้อม มี 3 ลักษณะ คือ

3.1.3.1 การจัดการศึกษาขึ้นไม่ที่ยังไม่เคยจัดการศึกษามาก่อน เป็นกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่เคยมีสถานศึกษาในสังกัดมาก่อน คำว่า สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานจัดการศึกษาที่เรียกชื่อต่างๆ เช่น สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัน หรือหน่วยงานจัดการศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานศึกษาในสังกัดไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาในระดับ ประเภท เมื่อจะเปลี่ยนแปลงหรือขยายการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานเพิ่มก็ไม่ต้องประเมินความพร้อมอีก

3.1.3.2 การเปลี่ยนแปลงประเภทการจัดการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจากประเภทที่จัดอยู่เดิมไปจัดประเภทอื่น หรือจัดประเภทอื่นเพิ่มเติม อาทิ

1. เดิมจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสามัญศึกษา (ม.4 – ม.6) ต่อมายกเลิกประเภทสามัญศึกษาเปลี่ยนไปจัด แทน

2. เดิมจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษา (ปวช.) ยกเลิกประเภทอาชีวศึกษาเปลี่ยนไปจัดประเภทสามัญศึกษา (ม.4ม.6) แทน

3. เดิมจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสามัญศึกษา (ม.4 – ม.6) ต่อมาจัดประเภทอาชีวศึกษา (ปวช.)ด้วย

4. เดิมจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษา (ปวช.) ต่อมาจัดประเภทสามัญศึกษา (ม.4- ม.6) ด้วย

3.1.3.3 การรับโอนการจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากดำเนินการตามกฎกระทรวงนี้แล้ว ยังดำเนินการตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ซึ่งอาจแบ่งกรณีการรับโอนตามลักษณะของสถานศึกษาได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การรับโอนสถานศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเป็น

1.1 สถานศึกษาทั่วไป คือ สถานศึกษาซึ่งไม่เข้าลักษณะสถานศึกษาพิเศษ 9 ประเภท

1.2 สถานศึกษาพิเศษ ได้แก่ สถานศึกษาที่มีลักษณะพิเศษ 9 ประเภท

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2 . การรับโอนสถานศึกษานอกระบบ สถานศึกษานอกระบบ หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ซึ่งกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.3.4 สำหรับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งได้แก่การศึกษาระดับ ปวท. ปวส. อนุปริญญา และระดับปริญญาขึ้นไปนั้น กระทรวงศึกษาธิการจะต้องออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาขึ้นมาอีกฉบับหนึ่ง หากยังมิได้กำหนดกฎกระทรวงดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดการศึกษาอุดมศึกษาได้โดยไม่ต้องประเมินความพร้อม แต่จะขอรับโอนสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่ได้ เนื่องจากมิได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ต้องถ่ายโอน

3.2 โดยสรุปมีกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาและต้องประเมินความพร้อมแยกได้เป็น 3 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาขึ้นใหม่โดยที่ยังไม่เคยจัดการศึกษามาก่อน แยกเป็น

กรณีที่ 1.1 จัดการศึกษาทั่วไป เว้นแต่การศึกษาสงเคราะห์

กรณีที่ 1.2 จัดการศึกษาสงเคราะห์

กรณีที่ 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงประเภทการจัดการศึกษา

กรณีที่ 3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับโอนการจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการแยกเป็น

กรณีที่ 3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เคยจัดการศึกษาขอรับการโอนการจัดการศึกษาทั่วไป เว้นแต่การศึกษาสงเคราะห์

กรณีที่ 3.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เคยจัดการศึกษาขอรับการโอนการจัดศึกษาสงเคราะห์

กรณีที่ 3.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาอยู่แล้ว ขอรับโอนการจัดการศึกษาทั่วไป เว้นแต่การศึกษาสงเคราะห์

กรณีที่ 3.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาอยู่แล้วขอรับโอนการจัดศึกษาสงเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

3.3 เกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 6 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบมีตัวบ่งชี้วัดตั้งแต่ 1 – 4 ตัวชี้วัด รวม 11 ตัวชี้วัด แต่ละตัวชี้วัดมีระดับคุณภาพ 3 ระดับ นอกจากนั้นยังมีเงื่อนไขประกอบเกณฑ์ (ซึ่งพัฒนามาจากองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ไม่อาจแบ่งระดับคุณภาพเป็น 3 ระดับได้) อีก 5 ข้อ อาจสรุปองค์ประกอบ ตัวชี้วัด ระดับคุณภาพ และเงื่อนไขประกอบเกณฑ์

ตารางที่ 1 แสดงเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เงื่อนไขประกอบเกณฑ์ความพร้อม		
ที่	รายการเงื่อนไข	การดำเนินการ
1	การมีรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงพอในการจัดการศึกษา	ก่อนการขอประมินความพร้อมเพื่อจัดการศึกษาทุกกรณี
2	การกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สถานศึกษา	หลังผ่านเกณฑ์การประเมินความพร้อมแล้วและก่อนจัดการศึกษาทุกกรณี
3	การจัดโครงสร้างองค์กรภายในรองรับการบริหารจัดการศึกษา	หลังผ่านเกณฑ์การประเมินความพร้อมแล้วและก่อนจัดการศึกษาทุกกรณี
4	การมีคณะกรรมการที่ปรึกษาในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	หลังผ่านเกณฑ์การประเมินความพร้อมแล้วและก่อนจัดการศึกษาทุกกรณี
5	การจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา	หลังผ่านเกณฑ์การประเมินความพร้อมแล้วและก่อนจัดการศึกษาทุกกรณี

ที่มา : (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ค, หน้า 19)

3.4 เกณฑ์การตัดสินความพร้อม

3.4.1 การผ่านเงื่อนไขบังคับก่อนการขอประเมินความพร้อม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตรวจสอบตนเองให้มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขบังคับก่อนการขอประเมินความพร้อมโดยเงื่อนไขบังคับก่อนการขอประเมินความพร้อมมี 1 รายการ คือ การมีรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงพอในการจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

การกำหนดเงื่อนไขมีรายได้เพียงพอในการจัดการศึกษามีความจำเป็น เนื่องจากงานการจัดการศึกษามีค่าใช้จ่ายสูง และเมื่อจัดการศึกษาแล้วผูกพันเป็นภาระด้านงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตลอดไป จริงอยู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อจัดการศึกษาย่อมได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล แต่หากยังมีรายได้หรือไม่เพียงพอที่จะจัดการศึกษาทำให้ต้องขอรับการสนับสนุนส่วนใหญ่จากรัฐบาล ก็สมควรที่จะจำกัดบทบาทด้านการศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดไปก่อน หรือจัดการศึกษาในระดับต้นๆ เพื่อค่อยๆ เตรียมความพร้อมที่จะจัดการศึกษาเองหรือจัดในระดับสูงขึ้นไปอนาคต

3.4.2 การผ่านเกณฑ์การประเมินความพร้อม

เกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ และมีตัวชี้วัด 11 ตัวชี้วัด แต่ใช้วัดในการจัดการศึกษาตามกรณีต่างๆ ระหว่าง 5 – 9 ตัวชี้วัดนั้น กำหนดการผ่านเกณฑ์และให้จัดการศึกษาตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและลักษณะการจัดการศึกษาตามผลการประเมิน

ระดับเฉลี่ยที่ได้ (ระดับเต็ม 3)	ระดับเฉลี่ยที่ได้ (ระดับเต็ม 3)	ลักษณะการจัดการศึกษา
ไม่ถึง 1.50	ต่ำ	- ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐไปก่อนเพื่อเตรียมความพร้อมจัดการศึกษาเองในอนาคต - อาจร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นจัดการศึกษา
1.50 แต่ไม่ถึง 2.10	ปานกลาง	- ให้จัดและรับโอนการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและระดับสถานศึกษา - รับโอนสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่มี จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 300 คนขึ้นไป - อาจร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นจัดการศึกษา
2.10 แต่ไม่ถึง 2.70	สูง	- ให้จัดและรับโอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยกเว้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษา - รับโอนสถานศึกษาทั่วไปของรัฐ และสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีจำนวน นักเรียนตั้งแต่1,500 คนขึ้นไป - อาจร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ระดับเฉลี่ยที่ได้ (ระดับเต็ม 3)	ระดับเฉลี่ยที่ได้ (ระดับเต็ม 3)	ลักษณะการจัดการศึกษา
2.70 ขึ้นไป	สูงมาก	- ให้จัดและรับโอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษา - รับโอนสถานศึกษาทั่วไปและสถานศึกษาพิเศษของรัฐ - อาจร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นจัดการศึกษา

ที่มา : (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ค, หน้า 20)

3.4.3 การผ่านเงื่อนไขบังคับหลังการประเมินความพร้อม

เมื่อผ่านเกณฑ์การประเมินความพร้อมแล้ว ก่อนจัดการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ

3.4.3.1 การกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สถานศึกษา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษากระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปให้สถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้อย่างอิสระเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 และสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

3.4.3.2 การจัดโครงสร้างองค์กรภายในรองรับการบริหารจัดการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดโครงสร้างองค์กรภายในตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อรับรองการบริหารการจัดการศึกษา บริหารจัดการ โดยบุคลากรวิชาชีพและมีจำนวนบุคลากรที่เพียงพอ

3.4.3.3 การมีคณะกรรมการที่ปรึกษา ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้มีปรึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อหน้าที่เสนอนโยบายแนวทาง มาตรการและมาตรฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์ประกอบของคณะกรรมการให้คำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.4.3.4 การจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดระบบบริหารงานบุคคลให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกันกับระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาของรัฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

การมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ

นอกจากภารกิจการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่ได้กล่าวแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีภารกิจด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดและตามนโยบายของรัฐ เช่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 ค, หน้า 22 – 23)

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของรัฐ โดยการสู้ผู้แทนเป็นคณะกรรมการในระดับต่างๆ เช่น

1.1 กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในคณะกรรมการสภาการศึกษา ทำหน้าที่พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาระดับพิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

1.2 กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ

1.3 กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบ และประกาศที่เกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

1.4 กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบและประกาศที่เกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.5 กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ กำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่การศึกษาประสาน ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องนโยบายและมาตรฐานการศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษาและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

1.6 กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา

2. การสนับสนุนส่งเสนอการจัดการศึกษาของรัฐ เช่น การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ สนับสนุนงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนและกิจการนักเรียน เป็นต้น

นโยบายสถานการณ์การรับโอนสถานศึกษา

จากกรณีที่มีการคัดค้านการถ่ายโอนสถานศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากได้รับการร้องเรียนจากครูเป็นจำนวนมากว่ายังไม่มีความชัดเจนในการถ่ายโอนทำให้ครูกังวลต่อสภาพความเป็นอยู่ในอนาคตอย่างไรก็ตามการถ่ายโอนโรงเรียนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีกฎกระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์ประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ระบุชัดเจนว่า ต้องประกอบด้วยความเห็นด้วยของประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องและประกาศกระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขและชี้วัดและระดับคุณภาพในการประเมินความพร้อมการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งกฎกระทรวงเขียนไว้ชัดเจนแต่การปฏิบัติอาจละเลยได้ ปัจจุบันโรงเรียนเป็นนิติบุคคล ถ้ามีการโอนโรงเรียนให้ท้องถิ่นก็ยังไม่มีความชัดเจนว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ ทั้งนี้คณะรัฐมนตรีจึงให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน และคณะกรรมการกระจายอำนาจชะลอการถ่ายโอนออกไปก่อน เพราะขณะนี้ท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมยกเว้นกรุงเทพมหานครที่มีความพร้อมมากที่สุด(สมบูรณ์ ทองมณี,2549, หน้า 37 – 38)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยวิจัยความพร้อมรับโอนโรงเรียนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งแบบสำรวจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาล 7,900 แห่งทั่วประเทศ รวมถึงส่งเจ้าหน้าที่ไปเก็บข้อมูลเชิงลึกจากเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลดีเด่น 36 แห่ง ปรากฏว่า มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งแบบสอบถามกลับมา 4,820 แห่ง คิดเป็น 60% ของแบบสอบถามทั้งหมด พบว่า 46% มีความพร้อมในการขอรับโอนภายใน 1-3 ปี ส่วนอีก 33% ขอรับโอนภายใน 4-6 ปี และ 19% ขอรับโอนภายใน 10 ปี ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 780 แห่งส่วนใหญ่เป็นเทศบาลเกิดใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กไม่เคยจัดการศึกษา ยังไม่มีความพร้อมในการขอรับโอนโรงเรียนจากกระทรวงศึกษาธิการเหตุขาดความพร้อมทั้งงบประมาณและบุคลากร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รัฐบาลควรหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขเรื่องการถ่ายโอนอำนาจหรือโอนสถานศึกษาไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาที่จะกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษามากกว่าไปสู่องค์กรใดๆ แต่เมื่อเก็บประเด็นการโอนขึ้นหิ้งไปแล้ว ภารกิจต่อไปคือ ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาของตนเองในขอบเขต หรือในส่วนที่จะเสริมให้กับการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้จัดไว้แล้ว และหากสถานศึกษาซึ่งมีความเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติการแบ่งส่วนราชการของกระทรวงได้มีอิสระในการบริหารตนเอง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น จะเกิดความร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการศึกษาของลูกหลานของตน ฉะนั้นจึงควรยุติเกมแห่งอำนาจและยื้อแย่งอำนาจซึ่งกันและกัน หันมาร่วมมือพัฒนาสถานศึกษาในเขตปกครองของตนให้ดีที่สุด เพราะในศาสตร์แห่งการศึกษาอำนาจที่แท้จริงคือ อำนาจทางวิชาการที่กำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน บริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรเรียนรู้ของครู อาจารย์ อำนาจดังกล่าวนี้เกิดจากความรู้เฉพาะทางของครู อาจารย์ที่ร่ำเรียนมาจนจบปริญญาตรี – โท – เอก ฉะนั้นไม่มีใครอื่นใดที่จะมีอำนาจเท่ากับครู อาจารย์ และที่จะต้องไม่ลืมหน่วยเหนือของกระทรวงศึกษาธิการก็ควรจะกระจายอำนาจที่แท้จริงให้แก่สถานศึกษา มิใช่ปกครองเหมือนเดิมตามแบบฉบับของหน่วยงานราชการและหวงอำนาจของตนเหมือนเก่าก่อน (วิชัย ตันศิริ, 2548, หน้า 8 อ้างถึงใน สมบูรณ์ ทองมณี, 2549, หน้า 42)

จากความเคลื่อนไหวและกระแสการถ่ายโอนดังกล่าว ฝ่ายที่รับโอนคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างแสดงความคิดเห็นว่าองค์กรของตนมีความพร้อมในการรับโอนสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหาร ต่างยืนยันความพร้อมขององค์กรตนเอง ส่วนสมาชิกยังมีความเห็นหลากหลาย ส่วนฝ่ายสถานศึกษาที่จะต้องถ่ายโอนไปนั้น บุคลากรทางการศึกษาทั้งผู้บริหารและครู นักวิชาการทางการศึกษาต่างมีความเห็นว่ายังไม่ควรถ่ายโอนสถานศึกษาในขณะนี้ เพราะยังขาดความเชื่อมั่นในความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับโอนสถานศึกษาในทุกๆ ด้าน (สมบูรณ์ ทองมณี, 2549 หน้า 42)

สำหรับสถานการณ์การถ่ายโอนสถานศึกษาของท้องถิ่นจังหวัด พบว่า เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2550 กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มอบโอนโรงเรียนในสังกัด 3 แห่ง ให้กับสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดตาก เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ตามพระราชกระแสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยนายชุมพร พลรักษ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก เป็นประธานรับมอบโอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านถ้ำเสือ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนศึกษาสงเคราะห์ 2 และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจาตุรจินดา จากพลตำรวจตรีอนุสรณ์ สู่ศิริ ผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 3 ก่อนส่งมอบภารกิจถ่ายโอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

โรงเรียนต่อให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุผาแดงองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด และองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ตามลำดับ พลตำรวจตรีอนุสรณ์ สู่ศิริ ผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 3 กล่าวว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชกระแสว่า ให้พิจารณามอบโอนโรงเรียนตำรวจตะเวนชายแดนทั้ง 3 แห่ง ที่มีความเจริญแล้วให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความพร้อมเพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ด้านนายชุมพร พลรักษ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก กล่าวว่า การรับมอบโอนโรงเรียนครั้งนี้ เป็นครั้งแรกของประเทศไทย ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับมอบโอนโรงเรียนในสังกัดโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมาดำเนินการเอง เพราะที่ผ่านมามีเพียงการรับมอบโอนโรงเรียนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น สำหรับการบริหารจัดการโรงเรียนที่รับมอบโอน ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1/2550 องค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 3 แห่ง ได้จัดครูเข้าทำการสอนและกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 34 ได้จัดครูใหญ่และครูตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 2 นายเป็นครูพี่เลี้ยงเป็นเวลา 1 ปี ให้กับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่มอบโอนก่อนที่จะมีพิธีรับมอบโอนโรงเรียนอย่างเป็นทางการในวันนี้ (สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย อำเภอแม่สอด, 13 ธันวาคม 2550)

เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2551 การประชุมคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดตาก (ก.อบต.จังหวัดตาก) ครั้งที่ 1/2551 ณ ห้องประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก ระเบียบวาระการประชุมที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา 4.1 การจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ในองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ ขอความเห็นชอบในที่ประชุมเพื่อจัดจั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ ได้แก่ 1. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ตาว ขอความเห็นชอบจัดตั้งส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อรองรับภารกิจในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่ตาว จำนวน 1 ศูนย์ จำนวนเด็กเล็ก 65 คน และมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่ตาวแพะ หมู่ 3 อีกจำนวน 1 ศูนย์ จำนวนเด็กเล็ก 20 คนที่อยู่ระหว่างการขออนุมัติจัดตั้งจาก สถ. ตลอดจนถึงงานสนับสนุนการศึกษาและการสนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. องค์การบริหารส่วนตำบลพบพระ ขอความเห็นชอบจัดตั้งส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อรองรับภารกิจในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2 ศูนย์ จำนวนเด็กเล็ก 80 คน และเพื่อรองรับภารกิจการถ่ายโอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านมอเกอร ตลอดจนถึงงานสนับสนุนการศึกษา และสนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมติที่ประชุมเห็นชอบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

จะเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตากได้มีการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาจากโรงเรียนสังกัดตำรวจตระเวนชายแดนมาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนสังกัดตำรวจตระเวนชายแดนที่ถ่ายโอนมาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วทั้งสิ้น 6 โรงเรียน (ท้องถิ่นจังหวัดตาก, 2551) ได้แก่

1. โรงเรียนบ้านถ้ำเสือ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สอด
2. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 2 สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด
3. โรงเรียนห้วยน้ำขุ่น (สาขาบ้านถ้ำเสือ) สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด
4. โรงเรียนบ้านมอเกอร์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพบพระ อำเภอพบพระ
5. โรงเรียนจาตุรจินดา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภอแม่ระมาด
6. โรงเรียนบ้านไมโกร สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลไมโกร อำเภออุ้มผาง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้รวบรวมนำเสนอดังต่อไปนี้

ปรีชา นาคศิริ (2547, หน้า 71) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนตามแนวระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด และปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งขาดการประเมิน กำกับ ติดตาม และไม่มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงแก้ไข และครู – อาจารย์ที่เป็นที่ปรึกษากิจกรรมขาดประสบการณ์หรือความถนัดในการจัดกิจกรรม

กัลยาณี ธนาสุวรรณ (2549 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า งานกิจการนักเรียน พบว่า สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมสภานักเรียนมากที่สุด และมีการจัดกิจกรรมพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

นักเรียนด้านต่าง ๆ เป็นกิจกรรมส่งเสริม กีฬา นันทนาการ การบำเพ็ญประโยชน์ และการป้องกันยาเสพย์ติดในสถานศึกษา ปัญหาสำคัญ ได้แก่ มีกิจกรรมนักเรียนมากเกินไป และงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม มีการจัดเวรยามรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษาหรือบริเวณต่างๆ ปัญหาสำคัญ ได้แก่ การขาดงบประมาณที่จะซ่อมแซมอาคารสถานที่ที่ชำรุด

รัชพล รัตนเกษมชัย (2549, หน้า 57) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพความพร้อมและปัญหาการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความพร้อมและปัญหาการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาการขาดแคลนบุคลากร การสรรหาใช้เวลานาน และการประเมินผลการปฏิบัติงานไม่ใช้ระบบคุณธรรมมาเป็นมาตรฐานการประเมินผล

วิเชษฐ เวชภูติ (2549, หน้า 68, 70, 72, 85) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า มีการปฏิบัติงานในเรื่องการจัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ที่ทันสมัย และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่เอื้อต่องานธุรการ มีการจัดทำเอกสารสำหรับประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียนให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้สนใจทราบ มีการจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชีถูกต้อง เรียบร้อย และเป็นปัจจุบัน มีการควบคุมและตรวจสอบหลักฐานการเงินและการบัญชีเป็นประจำ มีการจัดทำบัญชีวัสดุที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และมีการจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และพบข้อเสนอแนะจากการศึกษาการปฏิบัติงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานธุรการมากกว่าเดิม ควรปรับปรุงประสิทธิภาพด้วยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ควรจัดทำเอกสารเพื่อประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียนให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้สนใจทราบ ควรดำเนินการบำรุงรักษาซ่อมแซมวัสดุครุภัณฑ์ เพื่อให้เพียงพอและพร้อมใช้งาน ควรดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติครู ลูกจ้าง ภารโรงให้เป็นปัจจุบันเพื่อสะดวกในการค้นหาข้อมูล

กัญญาภัค พรหมศิริ (2550, หน้า 6566, 73) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารสถานศึกษา เปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารสถานศึกษา และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่างานธุรการ การเงินและ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

พัสดุ มีปัญหาเรื่องการวางแผนการใช้งบประมาณ การจัดงบประมาณให้เพียงพอในการดำเนินงาน และการซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ด้านบุคลากร พบว่าควรจัดให้มีการอบรมบุคลากรอยู่สม่ำเสมอ ควรส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ควรจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน ควรเพิ่มบุคลากรให้เพียงพอตามกลุ่มสาระการเยนรู้ และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสนใจเทคโนโลยีสารสนเทศ

ธนากร เม่นแต้ม (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และข้อเสนอแนะการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่พบ คือ ขาดแคลนงบประมาณ และขาดการประเมินอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 คือ ควรมีงบประมาณสนับสนุนจากรัฐและเอกชน ควรใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดควรจัดผู้รับผิดชอบดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ควรมีการประเมินอย่างเป็นระบบ

พงศ์ฤทธิ์ ยิ้มงาม (2552, หน้า 55, 60) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานการจัดการศึกษาและแนวทางแก้ไขปัญหาของโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดใน) เทศบาลนครสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดใน) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานการจัดการศึกษาและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดใน) ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ได้ดำเนินการในเรื่องผู้บริหารและครูให้การต้อนรับผู้ปกครองด้วยอัธยาศัยที่ดี สถานศึกษาเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรมวันแม่ นิทรรศการวิชาการ กิจกรรมวันไผ่งาม หรือกิจกรรมอื่นๆ อย่างน้อยปีละครั้ง และสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนเนื่องในวันสำคัญต่างๆ หรือประเพณีท้องถิ่น เป็นประจำ

รัฐนันท์ อัยจักร์ (2552, หน้า 60) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด อำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา เปรียบเทียบปัญหาการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด อำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด จำแนกตามสภาพ และระดับการศึกษา และศึกษาข้อเสนอแนะต่อปัญหาการบริหารการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาด้านบุคลากรในเรื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บุคลากรไม่ได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้อย่างสม่ำเสมอ บุคลากรขาดการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

สิทธิพร สุนทร (2552, หน้า 87 – 88, 99 – 100) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัญหาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ของพนักงานครูเทศบาลที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีปัญหาในเรื่องการซ่อม/บำรุงรักษาและรักษาความปลอดภัยในอาคารเรียนมากที่สุด การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีปัญหาในเรื่องการจัดกิจกรรมการให้บริการแก่ประชาชน ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ด้านงานวิชาการ พบว่า ควรมีการติดตามผลการเรียนการสอนให้สม่ำเสมอ ควรจัดสรรงบสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน ด้านงานกิจการนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมต่างๆ ควรเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนจริงๆ ควรจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบแลเหมาะสม จริงจัง และมีมาตรฐานเดียวกัน ควรจัดงบประมาณให้เพียงพอในแต่ละกิจกรรม และควรจัดให้มีการติดตามประเมินผลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร